

Universitat de les
Illes Balears

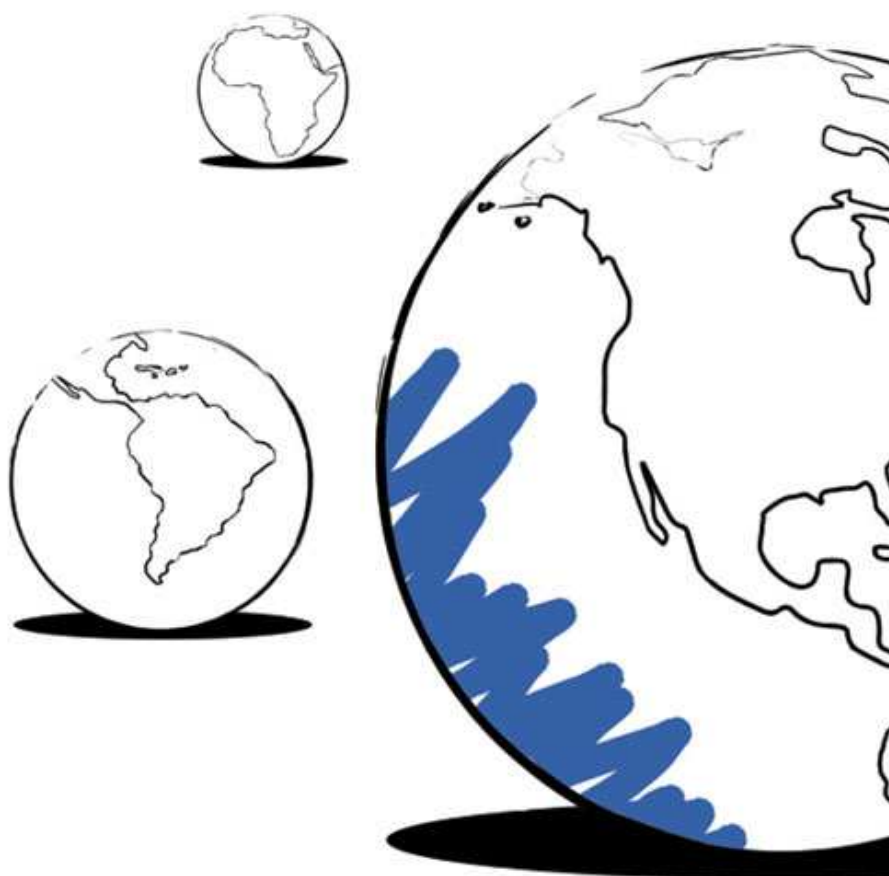
Oficina de Cooperació al
Desenvolupament i Solidaritat

MEMÒRIA D'ACTIVITATS Curs acadèmic 2010-2011

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

Perquè només n'hi hagi un,

...hi **pint**es molt.

Memòria d'activitats de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat
Universitat de les Illes Balears
Curs acadèmic 2010-11

- 1. Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS)**
- 2. Educació per al desenvolupament: accions de formació i sensibilització**
 - 2.1. Beques de pràctiques en països empobrits per a alumnes de la UIB
 - 2.2. Cursos monogràfics de curta durada
 - 2.3. Cursos de formació de voluntariat
 - 2.4. Assignatura de lliure configuració
 - 2.5. VII Convocatòria d'ajuts per a accions d'educació per al desenvolupament
 - 2.6. Jornades de l'OCDS
 - 2.7. Accions d'educació per al desenvolupament en col·laboració amb altres entitats: cursos, exposicions, audiovisuals, conferències, taules rodones, entre d'altres
- 3. Accions específiques de recerca en matèria de cooperació al desenvolupament.**
 - 3.1. Convocatòria de beques de suport a la recerca aplicada en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament
 - 3.2. VIII Premi de recerca sobre la cooperació internacional al desenvolupament
- 4. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament de la UIB**
 - 4.1. VII Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament
 - 4.2. Formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León
- 5. Voluntariat universitari**
 - 5.1. Programa Estades Solidàries
 - 5.2. Borsa de Voluntariat Universitari
 - 5.3. Servei de Voluntariat Europeu
 - 5.4. Programa de Voluntariat de les Nacions Unides
- 6. Accions en col·laboració amb altres institucions**
 - 6.1. Programes en xarxa:
 - 6.1.1. Col·laboració amb universitats haitianes
 - 6.1.2. Programa Algèria d'Universitats de la Xarxa Vives d'Universitats
 - 6.1.3. Programa de formació en gènere i salut sexual i reproductiva en el marc de les universitats del G9
 - 6.1.4. I Convocatòria conjunta de premi a tesis doctorals en cooperació per al desenvolupament G-9
 - 6.2. Assessorament tècnic a entitats
 - 6.3. Programa UIB Reutilitza
- 7. Participació i col·laboració dins l'OCDS**
- 8. Projecció de l'OCDS a l'exterior**
- 9. Participació en òrgans col·legiats i comissions**

1. Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS)

L'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS) és l'estructura solidària de la UIB encarregada de gestionar els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat, com també altres activitats que puguin sorgir en aquests àmbits o altres de relacionats amb la solidaritat.

La tasca de l'OCDS s'emmarca, més concretament, en l'àmbit de la **Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD)**, entesa aquesta com el conjunt d'activitats dutes a terme per la comunitat universitària i orientades a la transformació social en els països més desfavorits, a favor de la pau, l'equitat, el desenvolupament humà i la sostenibilitat mediambiental en el món, transformació en la qual l'enfortiment institucional i acadèmic té un paper important. Aquest conjunt d'activitats es considera en el sentit més ampli, com pot ser:

- La cooperació entre institucions universitàries, per compartir experiències i recursos que es traslladin als processos de desenvolupament en què cada universitat es trobi compromesa.
- La cooperació entre universitats i altres agents públics i privats, per induir i fomentar estratègies de desenvolupament humà sostenible i donar-hi suport.

La Universitat compleix així el seu paper social, contribuint a desenvolupar societats cada vegada més democràtiques, justes, obertes, tolerants, lliures i solidàries.

El propòsit de l'OCDS és cercar la coordinació i l'eficàcia de les diferents accions i els projectes que es duen a terme i poder garantir criteris ètics que permetin la concurrència i l'objectivitat de participació dels membres de la comunitat universitària, a la vegada que impulsar noves iniciatives i la creació de sinergies entre el col·lectiu.

Així doncs, l'OCDS vol ser un lloc de trobada, de reflexió i d'interacció per a tots els membres de la comunitat de la UIB interessats a adquirir un compromís i participar activament enfront de les desigualtats existents al món.

Les finalitats d'aquesta oficina se centren en dos grans àmbits:

1. La **cooperació universitària al desenvolupament**, en el qual es pretén:
 - Sensibilitzar els membres de la comunitat universitària sobre les problemàtiques relacionades amb les desigualtats Nord-Sud.
 - Potenciar l'educació per al desenvolupament i la recerca aplicada per aconseguir el desenvolupament humà sostenible.
 - Promoure projectes directes que afavoreixin el desenvolupament dels països empobrits, atenent el coprotagonisme i la coresponsabilitat entre els diferents agents implicats, com també l'impacte sobre les persones i les seves necessitats.
2. El **voluntariat universitari**, en el qual es pretén:
 - Promoure el voluntariat entre la població universitària amb la intenció de contribuir a la seva formació en els valors de la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat, la justícia i la sostenibilitat.
 - Contribuir a la disminució de la pobresa i l'exclusió, així com de les desigualtats existents en el món.

Els programes i accions de CUD i solidaritat que realitza l'OCDS inclouen un ampli ventall d'accions de formació, recerca, assistència tècnica i projectes de desenvolupament, educació per al desenvolupament, sensibilització i difusió.

La majoria d'accions gestionades per l'OCDS en l'àmbit de la CUD i el voluntariat durant el curs 2010-11 varen emmarcar-se dins els convenis signats entre la UIB i el Govern de les Illes Balears en matèria de cooperació al desenvolupament i en matèria de voluntariat, per als anys 2010 i 2011. De la mateixa manera, la UIB destinà diferents partides del seu pressupost a accions de cooperació universitària al desenvolupament i solidaritat, així com una partida específica per a accions de voluntariat. La present memòria inclou les accions i activitats realitzades en el marc de les diferents fonts de finançament.

Entre les tasques dutes a terme per l'equip de l'OCDS, aquest elaborà la part corresponent a la memòria institucional de la UIB en l'àmbit de la CUD i el informes corresponents als convenis de col·laboració signats amb diferents institucions:

- **Memòria institucional**

El mes de juliol de 2011, l'OCDS elaborà i lliurà la seva memòria d'accions i programes a la Secretaria General de la UIB, per tal de donar a conèixer un resum dels resultats i indicadors de les accions realitzades durant el curs acadèmic 2010-11.

- **Informe executiu conveni en matèria de cooperació al desenvolupament**

El mes de desembre de 2011, l'OCDS elaborà i lliurà l'informe executiu i justificació econòmica corresponent al conveni instrumental signat entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament per procedir a tancar-lo.

- **Informe executiu conveni en matèria de voluntariat**

El mes de desembre de 2011 s'elaborà i lliurà l'informe d'execució i la justificació econòmica corresponents al conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Joventut i la UIB en matèria de voluntariat per a l'any 2011.

2. Educació per al desenvolupament: accions de formació i sensibilització

L'educació per al desenvolupament (EpD), entesa com una eina privilegiada per incidir en els valors i les actituds personals i de col·lectius específics, com la comunitat universitària, per construir una consciència crítica de la realitat, així com per fomentar la participació activa de la ciutadania en l'eradicació global de la pobresa i la lluita contra l'exclusió, és un element imprescindible que s'està introduint a les universitats.

El compromís adquirit per la UIB envers l'EpD i la sensibilització de la comunitat universitària, així com d'altres col·lectius i conjunt de la societat, respecte a la solidaritat internacional i a favor d'un desenvolupament humà sostenible es tradueix en la realització d'un conjunt d'accions que es detallen a continuació:

2.1. Beques de pràctiques en països empobrits per a alumnes de la UIB

El programa de beques de pràctiques en països empobrits ofereix places perquè l'alumnat de la UIB pugui realitzar pràctiques relacionades amb els seus estudis en països empobrits, i obtenir, a més de l'experiència personal, el reconeixement acadèmic corresponent. Aquesta iniciativa es realitza dins el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Els objectius d'aquest programa se centren en:

- Formar futurs professionals i personal tècnic conscienciat de les necessitats i els problemes dels països empobrits.
- Promoure una formació basada en valors com la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat i la justícia, afavorint actituds solidàries, hàbits de consum responsable, comerç i producció justs i sostenibles.
- Potenciar l'anàlisi crítica sobre les necessitats i desigualtats existents en el món actual i valorar la importància d'elaborar projectes i intervencions interdisciplinaris.
- Complementar la formació acadèmica i professional participant en experiències que proporcionin nous aprenentatges i noves habilitats tant personals com professionals.
- Fomentar el diàleg intercultural apropant els diferents valors i les formes de vida de cada cultura.

Les places disponibles en aquest programa són molt diverses i inclouen una gran varietat de països i d'estudis, que cada curs acadèmic poden anar variant. Aquestes places es concreten en funció del professorat de les distintes facultats i escoles universitàries que participa en el programa, ja que és aquest l'encarregat de definir els perfils de les pràctiques que s'ofereixen a l'alumnat. El professorat, per altra banda, es converteix en els tutors/es de l'alumnat, donant-los informació, assessorament i suport i fent el seguiment de tot el procediment acadèmic.

Aquestes pràctiques poden emmarcar-se dins alguna de les tipologies següents: pràcticum (P); projecte de fi de carrera (PFC); projecte o treball de fi de grau (PFG); crèdits pràctics (CP) d'una assignatura determinada, a criteri del professor corresponent; o pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració (CLL) pel centre

corresponent. En tots els casos, les pràctiques tenen una durada mínima de 60 dies i l'alumnat que opta a la participació en aquest programa ha d'haver acreditat formació en matèria de cooperació al desenvolupament abans del moment de la seva partida.

Durant el curs acadèmic 2010-11, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, es varen convocar un total de 30 beques. Aquestes beques es presentaren a l'alumnat de la UIB en dues convocatòries diferenciades, la primera coincidint amb l'inici del curs acadèmic i a segona, al segon semestre, a principis de l'any 2011, per cobrir les places vacants.

Per poder realitzar aquestes pràctiques es varen implicar un total de 15 professors/es de diferents estudis de la UIB com a tutors/es d'aquestes. L'OCDS realitzà reunions amb el professorat tutor de les beques de pràctiques per tal d'explicar i potenciar la seva col·laboració en les tasques de difusió i orientació a l'alumnat.

Una vegada resoltes les dues convocatòries, es varen concedir 28 beques amb una dotació econòmica mínima de 1.000 euros i un ajut específic per cobrir les despeses de desplaçament, que varià en funció del temps total de durada de l'estada i el país on es realitzaren les pràctiques.

La relació d'alumnat participant en el programa fou la següent:

Nom beneficiari/ària Estudis (tipologia¹)	País (durada) Entitat
Raquel Terrón Zamora Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Jacinto Benavente
Júlia Mellado Artigas Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Jacinto Benavente
Magdalena Castellano Duran Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Jacinto Benavente
Núria Juan Martínez Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Anna Maria Coll Revuelta Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Maria Agnès Crespí Vallcanera Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Ana María Cayuela Vega Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Maria del Mar Juan Sánchez Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Miquel Josep Salom Martí Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Maria Adrover Ginard Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú
Beatriu Martínez Company Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú
Mireia García Moreno	Perú (80 dies)

¹ Tipologies: pràcticum (P); projecte de fi de carrera (PFC); projecte o treball de fi de grau (PFG); crèdits pràctics d'una assignatura determinada (CP); o pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració (CLL).

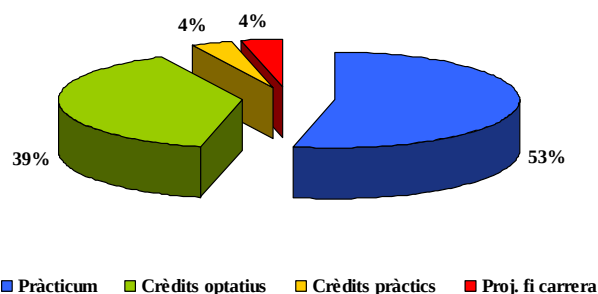
Estudis d'Educació Social (P)	Centro de Apoyo a Niños y Adolescentes Trabajadores (CANAT)
Miquel Moyà Vallès Estudis d'Educació Social (P)	Nicaragua (90 dies) Centro de Apoyo a Programas y Proyectos (CAPRI)
Margarida Llull Llull Estudis d'Educació Social (P)	Nicaragua (90 dies) Centro de Apoyo a Programas y Proyectos (CAPRI)
Laura Dols Soldado Estudis de Pedagogia (CLL)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM)
Maya Krawietz Garcia Estudis de Pedagogia (CLL)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM)
Violeta Garcia Claramunt Estudis de Pedagogia (P)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM)
Tomàs Mayal Cruz Estudis de Treball Social (CLL)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)
Glòria Maria Vadell Calderón Estudis de Treball Social (CLL)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)
Salvador García Belmonte Estudis de Treball Social (CLL)	Guatemala (60 dies) Asociación por los Derechos Humanos en Guatemala (ADEHGUA)
Celina Anais Bisbal Oliver Estudis de Treball Social (CLL)	Guatemala (60 dies) Asociación por los Derechos Humanos en Guatemala (ADEHGUA)
Josefa Muñoz Abad Estudis de Treball Social (CLL)	Cuba (60 dies) Universitat de l'Havana
Maria Antònia Serra Salom Estudis de Treball Social (CLL)	Cuba (60 dies) Universitat de l'Havana
Carlos Solá Rodríguez Estudis de Fisioteràpia (CLL)	Brasil (60 dies) Instituto de Ciencias de la Salud de la Universitat de FEEVALE
Sandra Bolo Chirivella Estudis de Fisioteràpia (CLL)	Brasil (60 dies) Instituto de Ciencias de la Salud de la Universitat de FEEVALE
Marina Alomar Cano Estudis d'Infermeria (CP)	Equador (60 dies) Universitat Estatal de Bolívar
Maria Esperança Barceló Fullana Estudis d'Infermeria (CLL)	Bolívia (60 dies) Universitat Autònoma Juan Misael Saracho
Gabriela Veselino Krasteva Estudis d'ADE (PFC)	Índia (90 dies) Fundació Vicenç Ferrer, Anantapur

L'OCDS tramità una assegurança d'assistència sanitària en viatge per a totes les persones participants.

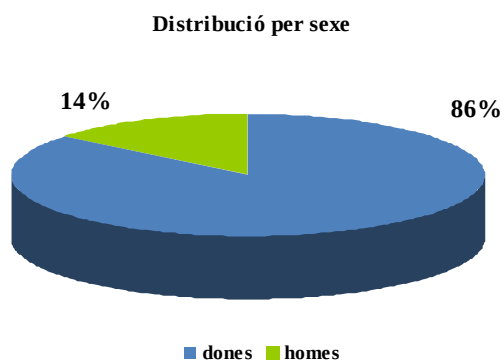
Abans de la partida de l'alumnat seleccionat a les respectives destinacions de les beques, l'OCDS es reuní amb ells/es amb l'objectiu de recalcar aspectes relacionats amb la formació prèvia i destacar continguts i actituds bàsiques; informar sobre aspectes pràctics del programa, dels països de destí; i recordar la importància de la participació al

bloc *Tu hi pintes molt* de l'OCDS per donar a conèixer la seva experiència a tota la comunitat universitària.

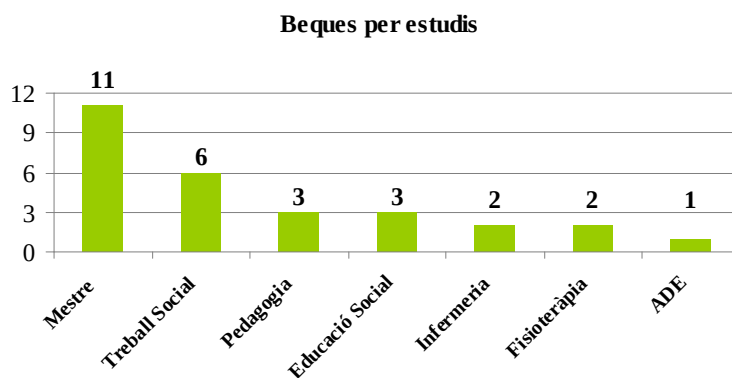
Entre les diferents tipologies de pràctiques possibles, les més ofertes foren les corresponents a pràcticum dels estudis en curs (53%), seguides de les pràctiques per ser reconegudes com a crèdits de lliure configuració (39%). En menor mesura, s'oferiren beques per realitzar crèdits pràctics d'una assignatura (4%) i altres beques per realitzar projectes de final de carrera (4%).

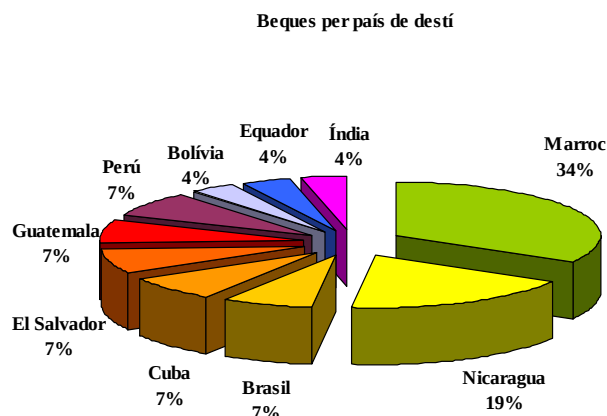
Quant a la distribució per sexe de l'alumnat participant en el programa, existí un clar predomini de la participació femenina (86%).

A la present edició, la distribució del nombre de places ofertes per estudis fou la següent:

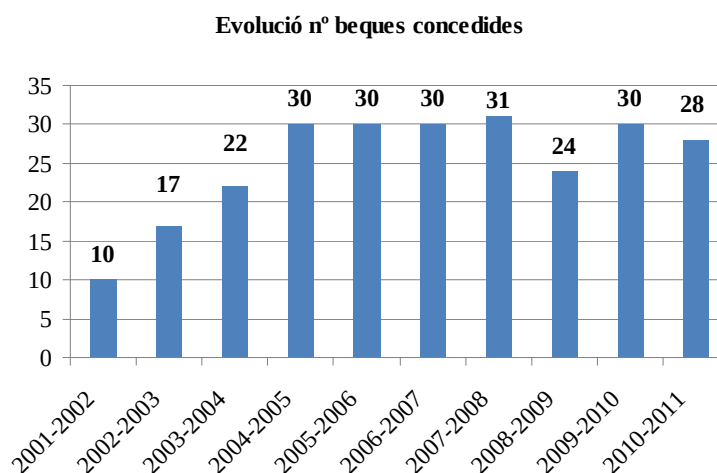
D'igual manera, es pot veure a continuació la distribució per països de les places ofertes:

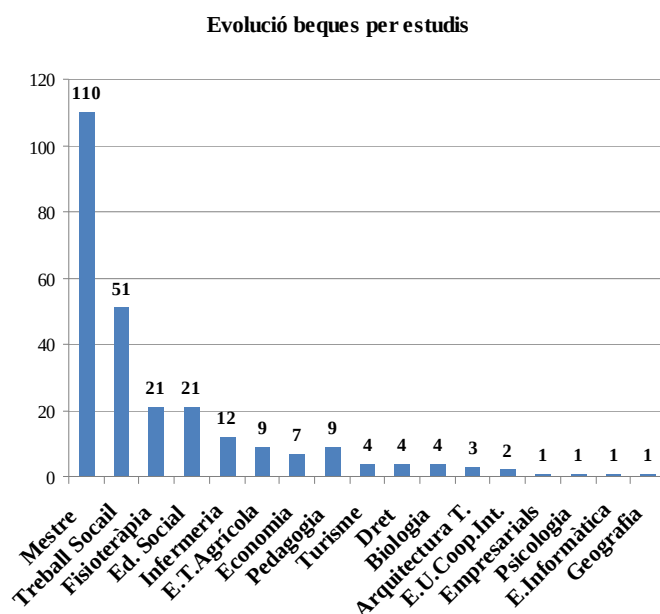
Durant la realització de les pràctiques, l'alumnat comptà amb el seguiment dels respectius tutors/es, tant de la UIB com de les contraparts d'acollida dels països de destí, que avaluaren la seva tasca segons els objectius i aprenentatges plantejats.

A la tornada, l'alumnat participant, a més de complir amb els requisits acadèmics de justificació i presentació de memòries relacionades amb la tipologia de pràctiques duta a terme als respectius departaments i amb el professorat tutor, presentà d'igual manera una memòria d'activitats i aprenentatge a l'OCDS. L'alumnat participant va donar a conèixer la seva experiència a la resta de l'alumnat de la UIB, mitjançant la seva participació en cursos, jornades i esdeveniments i a través del bloc *Tu hi pintes molt de l'OCDS*.

Des del curs acadèmic 2001-2002, en què es començà a oferir aquest programa, el nombre de les places ofertes van anar incrementant-se progressivament fins a la convocatòria del curs 2004-2005, a partir de la qual el nombre de places s'ha mantingut més o menys estable. Al gràfic següent es pot observar l'evolució del nombre de persones que han participat al programa al llarg del anys:

El bon funcionament i les potencialitats formatives que ofereix el programa han fet que aquest sigui molt ben valorat tan pel professorat com per l'alumnat participant. D'aquesta manera es pot observar com els darrers anys s'hi han incorporant nous estudis que fins al moment no oferien la possibilitat de realitzar pràctiques en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament. Així, doncs, estudis com turisme, dret, biologia, arquitectura tècnica, empresarials, psicologia, enginyeria informàtica i geografia s'han incorporat al programa i han donat l'oportunitat al seu alumnat de realitzar alguna de les diferents tipologies de pràctiques disponibles. Al gràfic següent es pot observar, des dels seus inicis, la diversitat d'estudis i el nombre total de beques concedides; amb una clara diferència entre els estudis de mestre i els estudis de treball social, respecte a la resta d'estudis que s'han anat incorporant a les darreres convocatòries.

2.2. Cursos monogràfics de curta durada

Els cursos monogràfics en matèria de cooperació al desenvolupament són cursos de curta durada centrats en una temàtica concreta, que pretenen posar a l'abast de la ciutadania un ampli ventall d'accions formatives en aquest àmbit que cobreixin diferents nivells formatius, tan de caràcter bàsic o introductori com especialitzats.

Aquests cursos, de caràcter gratuït per a les persones assistents, es duen a terme des del curs 2003-2004, en el marc dels diferents convenis entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

El conjunt dels cursos es gestionaren mitjançant la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears (FUEIB), que realitzà les tasques pròpies de difusió, matriculació, reserva d'aules, logística, pagament de professorat, emissió de certificats i valoració de l'alumnat, així com la presentació de les respectives memòries formatives i econòmiques a l'OCDS.

La realització d'ambdós cursos donà l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració segons la normativa vigent.

Els cursos monogràfics que es feren el curs acadèmic 2010-11 foren els següents:

- **Curs especialitzat en gestió d'ONGD**, de 20 hores de durada, sota la direcció de Patrícia Horrach, professora del Departament d'Economia de l'Empresa de la UIB, que es realitzà el mes de març de 2011 a Sa Riera, Palma.

Com que es tractava d'un curs especialitzat, s'exigí com a criteri de selecció per participar-hi l'experiència acreditada com a voluntari/ària o de treball en el marc de la cooperació al desenvolupament. L'enorme interès suscitat pel curs i l'elevada demanda, amb 114 persones inscrites dins el termini establert, féu que les 35 places ofertes inicialment fossin insuficients. Aquest fet motivà la proposta de fer una segona edició del mateix curs just a continuació de l'inicialment previst.

Per tal d'ajustar cadascuna de les edicions del curs a les 35 places ofertes, es desestimaren les sol·licituds que pertanyien a persones que cursaven o havien cursat estudis o assignatures estretament relacionats amb la branca d'empresa, gestió econòmica i comptabilitat; no tenien o no aportaren degudament justificada la vinculació laboral o de col·laboració activa amb ONG o entitats exposades al *curriculum vitae*; o havien fet el curs d'Especialista Universitari en Cooperació per al Desenvolupament. Així, doncs, hi quedaren matriculades 70 persones, de les quals el 75% eren dones.

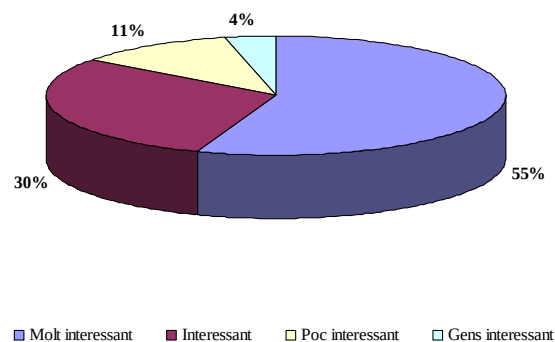
D'aquesta manera, es dugueren a terme dues edicions del curs en les dates següents:

- 14, 16, 18, 21 i 23 de març de 2011, de 16.30 a 20.30 hores.
- 28, 29, 30, 31 de març i 1 d'abril de 2011, de 16.30 a 20.30 hores.

El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs és:

- Catalina Socies Salvà, llicenciada en Ciències del Treball i especialista universitària en Cooperació per al Desenvolupament, gerent del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, que impartí les sessions d'introducció al curs i concepte d'ONGD, el capital humà de les ONGD, la gestió dels recursos financers i el procés pressupostari dels projectes. Antònia Rosselló Campins, especialista universitària en Cooperació per al Desenvolupament i tècnica de projectes del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació: impartí aquests mateixos continguts en el segon dels cursos impartits.
- Patrícia Horrach Rosselló, doctora en Ciències Econòmiques i Empresarials i professora del Departament d'Economia de l'Empresa de la UIB en l'àrea de Comptabilitat, que impartí les sessions de les obligacions en matèria d'informació econòmica i social a què estan subjectes les ONGD.
- Maria Antònia Ribas Bonet, doctora en Ciències Econòmiques i Empresarials i professora del Departament d'Economia Aplicada de la UIB en l'àrea Fiscal, que impartí la sessió sobre aspectes fiscals que afecten les ONGD.

La valoració global del curs (que inclou les dues edicions realitzades) per part de l'alumnat participant fou de 7,83 sobre 10, i s'obtingueren les valoracions següents:

+

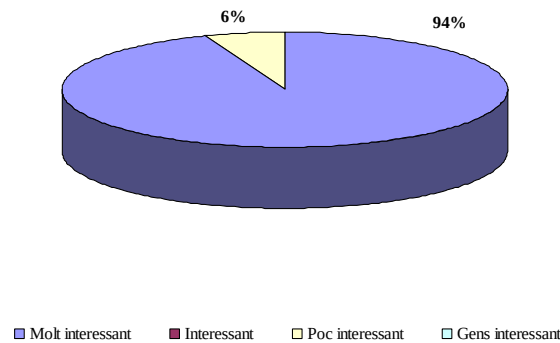
- **Curs sobre anàlisi del desenvolupament humà sostenible: l'anticooperació**, de 20 hores de durada, sota la direcció de Rubèn Comas, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB, que es realitzà els dies 4, 5, 6, 12 i 13 de maig de 2011 a Sa Riera, Palma.

Com que es tractava d'un curs bàsic, no s'establiren criteris de selecció per participar-hi. Al curs s'hi matricularen un total de 37 persones, de les quals el 78% eren dones.

El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs fou:

- Mònica Vargas, sociòloga i antropòloga social, investigadora de l'Observatori del Deute en la Globalització (ODG), que impartí les sessions d'introducció al concepte d'anticooperació, les seves dimensions i les característiques d'aquesta, així com l'anticooperació en interacció.
- Ivan Murray, professor del Departament de Ciències de la Terra i membre del grup de recerca Sostenibilitat i Territori de la UIB, que impartí la sessió corresponent al l'anticooperació ambiental i el deute ecològic.
- Daniel Gómez-Olivé, enginyer i investigador de l'ODG, que impartí la sessió corresponent a l'anticooperació econòmica i financera.
- Jordi Vallespir, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació i membre de l'equip de recerca Educació Intercultural de la UIB, que impartí la sessió corresponent a l'anticooperació migratòria.
- Arnau Matas, filòsof i membre de l'equip de recerca de Política, Treball i Sostenibilitat de la UIB, que impartí la sessió corresponent a l'anticooperació armamentística.

La valoració global del curs per part de l'alumnat participant fou de 8,82 sobre 10, i s'obtingueren les valoracions següents:

2.3. Cursos de formació de voluntariat

L'OCDS planificà i executà, tal com fa des de l'any 2004, un pla de formació en l'àmbit del voluntariat i la solidaritat, amb una oferta de cursos dirigida preferentment a alumnat de la UIB, en els quals també tenen cabuda el PDI i el PAS de la UIB. Aquests cursos es realitzen dins el marc de diferents convenis entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de voluntariat i cooperació al desenvolupament.

El present curs acadèmic, com a fruit de les valoracions realitzades en anys anteriors, es dugué a terme una modificació en l'estructura i durada dels cursos de formació de voluntariat. D'aquesta manera, es va incloure un nou mòdul de continguts d'educació per al desenvolupament, de 2 hores de durada, en cadascun dels cursos; i posteriorment es va incloure un mòdul de continguts de conceptes bàsics de voluntariat, de 5 hores de durada, en els cursos de formació especialitzats en un àmbit concret d'actuació, per així deixar de realitzar el curs de formació bàsica en voluntariat.

Així, doncs, el primer semestre de l'any acadèmic es realitzaren, tal com s'anava fent fins aleshores, dues modalitats de cursos de formació de voluntariat: una de formació bàsica i una de formació especialitzada en diferents àmbits d'actuació. Per altra banda, ja al segon semestre, es deixà d'impartir el curs de formació bàsica i s'amplià la durada dels cursos de formació especialitzada, als quals s'incorporà un mòdul de conceptes bàsics en voluntariat.

D'aquesta manera, al llarg del curs acadèmic s'oferiren un total de 5 cursos de formació, un de formació bàsica i quatre de formació especialitzada, repartits entre el primer i el segon semestre. Dins l'apartat de formació en voluntariat en àmbits específics, al llarg del curs 2010-11 es varen fer cursos en tres àmbits diferenciats: salut, cooperació al desenvolupament i inserció social.

La realització dels cursos de formació de voluntariat donà l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració segons la normativa vigent.

Cadascun dels cursos fou dirigit per un professor/a de la UIB vinculat a l'àmbit d'actuació i sota la coordinació de l'OCDS.

Els cursos impartits, per ordre cronològic, foren els següents:

Primer semestre (octubre-novembre 2010):

- **Curs de formació bàsica en voluntariat**

Aquest curs, de 15 hores de durada, es féu entre els dies 26 i 29 d'octubre de 2010 i es va marcar com a objectiu oferir una visió general del voluntariat i les seves característiques més importants. En portà la direcció Berta Artigas, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

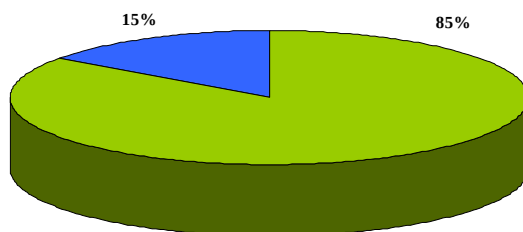
Respecte a edicions anteriors, aquest curs incrementà el nombre d'hores de 10 a 15, en les quals s'incorporaren continguts d'educació per al desenvolupament fruit de la voluntat de tractar de forma explícita aquesta temàtica en els cursos de voluntariat.

El present curs de formació bàsica en voluntariat és la darrera edició que se n'ha fet, després de 14 cursos impartits des de l'any 2005, ja que a partir d'aquest moment s'incorporaren els seus continguts a cadascun dels cursos de formació de voluntariat especialitzat.

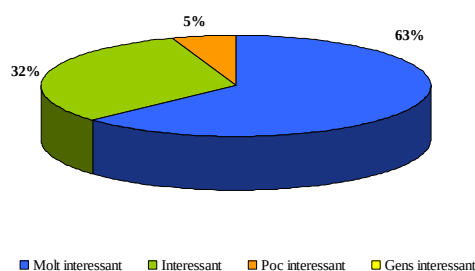
El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs fou:

- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS, que impartí la sessió de conceptes bàsics sobre voluntariat, la seva definició i perspectiva històrica.
- Josep Lluís Riera, personal tècnic de la Direcció General de Joventut i president de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears, que impartí la sessió de drets i deures del voluntariat i legislació de referència en aquest àmbit.
- Herminio Domingo, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació, que impartí la sessió sobre educació per al desenvolupament.
- Ruth Escribano, tècnica de l'OCDS, que impartí la sessió d'exposició sobre les diferents iniciatives dutes a terme per l'OCDS.
- Alumnat de la UIB participant en els programes d'Estades Solidàries i beques de pràctiques, així com persones voluntàries d'entitats i ONG, que donaren el seu testimoni en una taula rodona sobre experiències i perfil del voluntari/ària.

Al curs s'hi inscriviren 40 persones, de les quals el 85% eren dones (34).

La valoració de l'alumnat assistent fou positiva: s'obtingué una mitjana de 7,80 sobre 10, amb les valoracions següents:

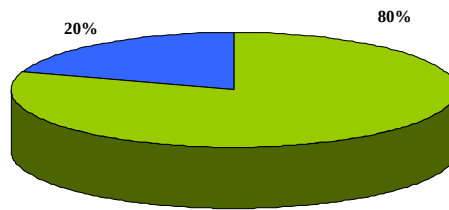
• **Curs de formació de voluntariat especialitzat: salut**

Aquest curs, de 22,5 hores de durada, es realitzà entre el 3 i el 10 de novembre de 2010 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit de la salut, així com facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit. En portà la direcció Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

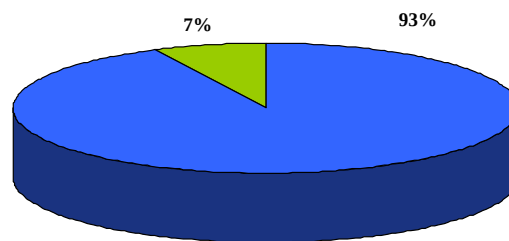
El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs fou:

- Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia, que impartí la sessió de conceptes bàsics en l'àmbit de la salut i globalització, desigualtats socials i salut.
- Ruth Escribano, tècnica de l'OCDS, que impartí la sessió sobre educació per al desenvolupament.
- M. Pilar Llompart, psicòloga i voluntària d'Aspanob, que impartí la sessió sobre la dimensió personal i social del voluntariat en l'àmbit de la salut, així com els aspectes relacionats amb la comunicació en aquest àmbit.
- Esperança Ponsell, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia; que impartí la sessió sobre els àmbits d'intervenció del voluntariat en salut i l'hospitalització infantil.
- Cristina Moreno, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia, que impartí la sessió sobre els aspectes ètics del voluntariat en l'àmbit de la salut.
- Joana Maria Adrover, advocada i professora col·laboradora de Creu Roja Espanyola, que impartí la sessió sobre el marc legal del voluntariat en salut.
- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS, que impartí la sessió d'exposició sobre les diferents iniciatives dutes a terme per l'OCDS.
- Diferents persones voluntàries d'entitats i ONG d'aquest àmbit d'intervenció, que aportaren el seu testimoni i opinió sobre el tema en una taula rodona.

Al curs s'hi inscriviren 35 persones, de les quals el 80% eren dones (28).

La valoració de l'alumnat assistent fou molt positiva, ja que s'obtingué una mitjana de 8,27 sobre 10, amb les valoracions següents:

■ Molt interessant ■ Interessant ■ Poc interessant ■ Gens interessant

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament**

Aquest curs, de 22,5 hores de durada, es realitzà entre el 15 i el 19 de novembre de 2010 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, així com facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit. En portà la direcció Bartomeu Deyà, professor del Departament d'Economia de l'Empresa.

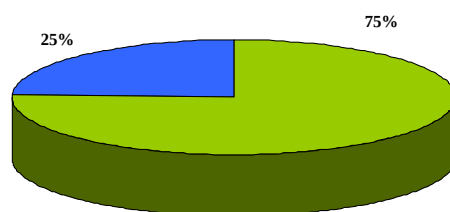
El curs s'oferí per videoconferència a les seues universitàries de Menorca i Eivissa i Formentera per tal de facilitar-hi l'accés al seu alumnat.

El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs fou:

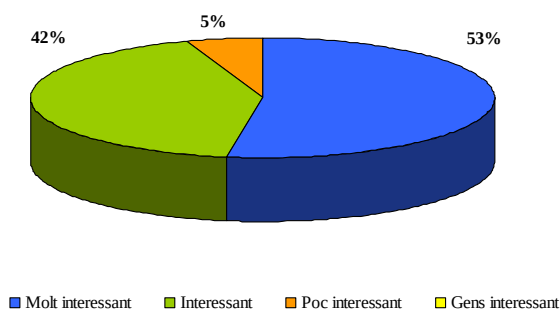
- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS, que impartí la sessió sobre conceptes bàsics en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i d'educació per al desenvolupament.
- Gabriel Fernández, expert en participació social, que impartí la sessió sobre la dimensió personal i social de les persones voluntàries en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.
- Joan Fortuny, tècnic de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears, que impartí la sessió sobre la política de cooperació a les Illes Balears.

- Catalina Socies, gerent del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació; que impartí la sessió sobre la cooperació descentralitzada realitzada pels Fons insulars.
- Herminio Domingo, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació, que impartí la sessió sobre educació per al desenvolupament.
- Patrícia Alcover i Caterina Bennàssar, personal de l'OCDS, que impartiren la sessió d'exposició sobre les diferents iniciatives dutes a terme per l'OCDS.
- Alumnat de la UIB participant en els programes d'Estades Solidàries i beques de pràctiques, així com persones voluntàries d'entitats i ONG, que donaren el seu testimoni en una taula rodona sobre experiències i perfil del voluntari/ària.

Al curs s'hi inscriviren un total de 53 persones (42 a Palma, 5 a Menorca i 6 a Eivissa), de les quals el 75% eren dones (40).

La valoració de l'alumnat assistent fou positiva, ja que s'obtingué una mitjana de 7,09 sobre 10, amb les valoracions següents:

Segon semestre (març 2011):

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament**

Aquest curs, de 25 hores de durada, es realitzà entre els dies 14 i 18 de març de 2011 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit d'actuació de la cooperació al desenvolupament i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit. En

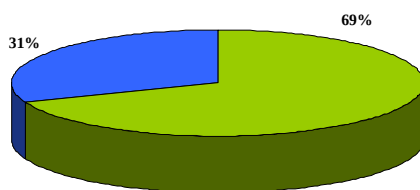
portà la direcció Elisa Bosch, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

El curs s'oferí per videoconferència per tal de facilitar l'accés a l'alumnat de les seus universitàries de Menorca i Eivissa i Formentera.

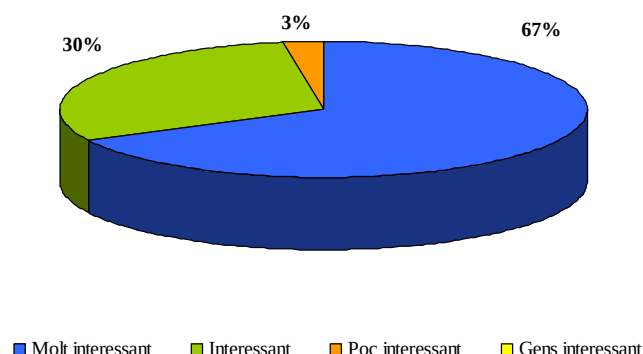
El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs fou:

- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS, que impartí la sessió de conceptes bàsics sobre voluntariat, la seva definició i perspectiva històrica.
- Josep Lluís Riera, tècnic de la Direcció General de Joventut de les Illes Balears i president de la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears, que impartí la sessió de drets i deures del voluntariat i legislació de referència en aquest àmbit.
- Ruth Escribano, tècnica de l'OCDS, que impartí la sessió sobre conceptes bàsics en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i d'educació per al desenvolupament, així com la sessió d'exposició sobre les diferents iniciatives dutes a terme per l'OCDS.
- Gabriel Fernández, expert en participació social, que impartí la sessió sobre la dimensió personal i social de les persones voluntàries en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.
- Coia Sánchez, tècnica de l'ONGD Enginyeria Sense Fronteres – Illes Balears, que impartí la sessió sobre el paper de les ONGD com a agents de cooperació al desenvolupament.
- Natàlia Riera, tècnica de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears, que impartí la sessió sobre la política de cooperació a les Illes Balears.
- Alumnat de la UIB participant en els programes d'Estades Solidàries i beques de pràctiques, així com persones voluntàries d'entitats i ONG, que donaren el seu testimoni en una taula rodona sobre experiències i perfil del voluntari/ària.

Al curs s'hi inscriviren un total de 52 persones (45 a Palma, 1 a Menorca i 6 a Eivissa), de les quals el 69% eren dones (40).

La valoració de l'alumnat assistent fou positiva, ja que s'obtingué una mitjana de 7,76 sobre 10, amb les valoracions següents:

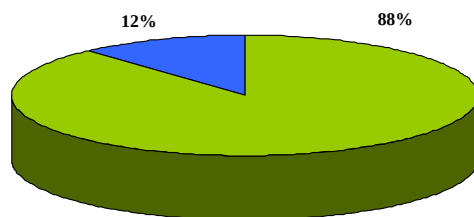
- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: inserció social**

Aquest curs, de 25 hores de durada, es féu entre els dies 21 i 29 de març de 2011 i tenia com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques de la inserció social i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins l'àmbit de l'exclusió. En portà la direcció Mercè Morey, professora del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

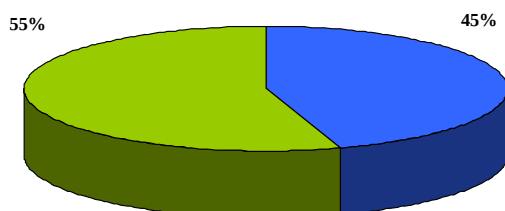
El professorat, per ordre d'intervenció, que impartí el curs fou:

- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS, que impartí la sessió de conceptes bàsics sobre voluntariat, la seva definició i perspectiva històrica.
- Josep Lluís Riera, tècnic de la Direcció General de Joventut de les Illes Balears i president de la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears, que impartí la sessió de drets i deures del voluntariat i legislació de referència en aquest àmbit.
- Carmen Touza, professora del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques, que impartí la sessió sobre conceptes bàsics en l'àmbit de la inserció social, l'exclusió, vulnerabilitat, factors de risc i marginació.
- Jaime Pascual, psicòleg especialitzat en inserció sociolaboral, que impartí la sessió sobre les eines d'intervenció i aspectes ètics en aquest àmbit d'actuació.
- Laura Xamena, treballadora social i tècnica del SADIF, que impartí la sessió sobre els àmbits i estratègies d'actuació en l'àmbit de la inserció social.
- Míriam Sedano, educadora social especialitzada en l'àmbit de la inserció sociolaboral, que impartí la sessió sobre experiències de voluntariat en aquest àmbit d'intervenció.
- Francesc X. Buades, animador sociocultural, que impartí la sessió sobre aspectes pràctics per a la participació en aquest àmbit.
- Ruth Escribano, tècnica de l'OCDS, que impartí la sessió sobre educació per al desenvolupament, així com la sessió d'exposició sobre les diferents iniciatives dutes a terme per l'OCDS.
- Diverses persones voluntàries d'entitats i ONG d'aquest àmbit d'intervenció, que aportaren el seu testimoni i donaren la seva opinió sobre el tema en una taula rodona.

Al curs s'hi inscriviren 34 persones, de les quals el 88% eren dones (30).

La valoració de l'alumnat assistent fou positiva, ja que s'obtingué una mitjana de 7,57 sobre 10, amb les valoracions següents:

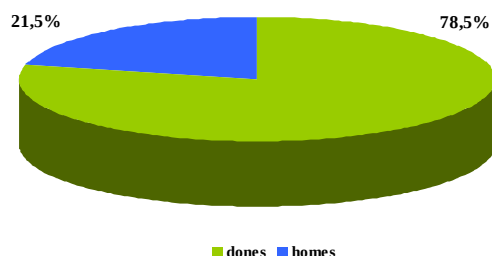

■ Molt interessant ■ Interessant ■ Poc interessant ■ Gens interessant

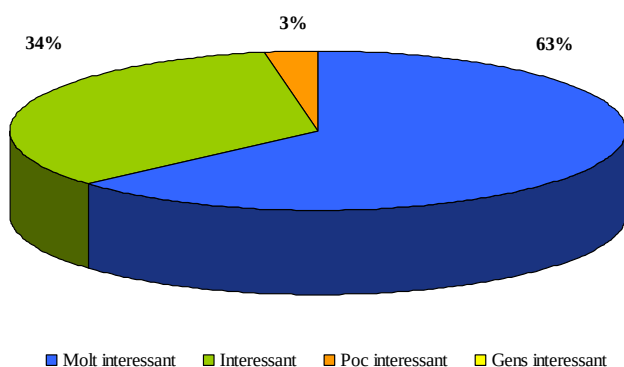
De forma resumida, el requadre següent recull les persones inscrites al conjunt de cursos de formació de voluntariat realitzats durant el curs 2010-11:

Curs acadèmic 2010-11	Inscrits
Curs de formació bàsica en voluntariat (octubre 2010)	40 34 dones / 6 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: salut (novembre 2010)	35 28 dones / 7 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament (novembre 2010)	53 (42 Mallorca, 5 Menorca i 6 Eivissa) 40 dones / 13 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament (març 2011)	52 (45 Mallorca, 1 Menorca i 6 Eivissa) 36 dones / 16 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: inserció social (març 2011)	34 30 dones / 4 homes
Total:	214 168 dones / 46 homes

Seguint la tendència de cursos acadèmics anteriors, es repeteix una major participació al conjunt dels cursos de formació en voluntariat del col·lectiu femení, que representà el 78,5% del total de persones participants el present curs acadèmic.

En conjunt, els cursos de formació de voluntariat han estat valorats molt satisfactòriament, tal com es recull al gràfic següent:

Per a la realització dels cursos de formació en voluntariat, l'OCDS en féu la difusió i la publicitat corresponent; es portà la inscripció i el seguiment dels pagaments de les persones assistents; es coordinaren les reserves d'espai i desplaçament del professorat; s'efectuaren tots els pagaments corresponents al professorat i serveis relacionats; s'emeteren i entregaren els certificats d'assistència corresponents; i es coordinà l'acció formativa amb els diferents directors/es dels cursos durant tot el procés, pel al correcte desenvolupament, així com es féu la revisió i valoració de les memòries pertinents per tal de poder avaluar el programa de formació complet.

2.4. Assignatura de lliure configuració

Amb el suport de l'OCDS, durant el curs acadèmic 2010-11 es tornà a realitzar, com es fa des del curs 2004-2005, l'assignatura de lliure configuració Economia, Desenvolupament i Cooperació (codi 3067), de 4,5 crèdits de lliure configuració, coordinada Antoni Lluís Alcover, professor del Departament d'Economia Aplicada. Aquesta assignatura es realitza en el marc del pressupost que la UIB destina a accions de cooperació universitària al desenvolupament i solidaritat.

Els objectius per a aquesta assignatura són conscienciar sobre la realitat actual del món globalitzat; discutir i aproximar-se al concepte de desenvolupament i de cooperació internacional; tractar diferents aspectes de l'economia que incideixen en les oportunitats de les persones i els països; i tractar la problemàtica socioambiental, relacionant-la amb els models de consum i producció actuals, així com abordar la importància dels moviments socials com a mecanismes d'expressió de la voluntat popular per a la generació de canvis estructurals.

Els continguts tractats a l'assignatura englobaren tant aspectes teòrics com aspectes pràctics, així com l'exposició de realitats i situacions concretes. D'aquesta manera, s'hi tractaren: les cimeres mundials de les Nacions Unides de la dècada dels noranta; els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni; la visió economicista del desenvolupament; el concepte de desenvolupament humà i els seus indicadors; l'enfocament dels drets humans en el desenvolupament; les relacions entre la població i el desenvolupament; l'enfocament de gènere en les polítiques de desenvolupament; la problemàtica de la sida i la indústria farmacèutica; les migracions internacionals i les migracions camp-ciutat; el desenvolupament i la indústria a partir del cas de les *maquilas* a Nicaragua; teoria i bases del comerç internacional; l'Organització Mundial del Comerç; el desenvolupament sostenible i els reptes mediambientals; el sector informal de l'economia i els microcrèdits com a instrument de cooperació; les crisis alimentàries i les matèries primeres; la problemàtica del deute extern; el cas dels microcrèdits com a instrument de cooperació; les teories i dades sobre el comerç internacional; les finances internacionals; el problema del deute extern; la cooperació al desenvolupament i les ONGD; i els moviments socials a favor d'un altre món possible.

Els professors de l'assignatura foren Antoni Lluís Alcover i Manuel Porras, ambdós del Departament d'Economia Aplicada de la UIB, així com Antoni Sierra, Pere J. Pons i Guillem Gayà, ponents externs a la UIB i experts en diferents temàtiques tractades.

L'assignatura de lliure configuració la realitzaren nou persones, procedents dels estudis d'Administració i Direcció d'Empreses (4); Treball Social (3); i Economia (2). L'alumnat valorà l'assignatura de forma molt positiva, ja que obtingué una mitjana de 8,77.

Durant el curs acadèmic el personal de l'OCDS realitzà el seguiment d'aquesta assignatura i la valoració de la memòria acadèmica i econòmica presentada una vegada acabada.

2.5. VII Convocatòria d'ajuts per a accions d'educació per al desenvolupament

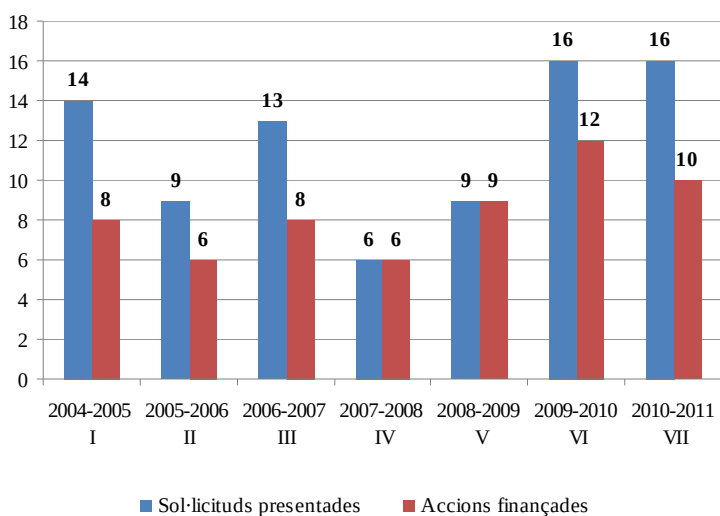
Anualment, i des de l'any 2004, l'OCDS publica una convocatòria que té la finalitat de fomentar l'organització d'accions de formació, sensibilització i difusió en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat organitzades per membres de la comunitat universitària, emmarcada dins l'EpD. Les accions proposades en el marc d'aquesta convocatòria han de tenir entre els seus objectius:

- Promoure actituds i valors que contribueixin a millorar el desenvolupament humà sostenible i vagin a la recerca de canvis estructurals en la societat actual.
- Alertar sobre les situacions de desigualtat i injustícia existents en el món actual, així com impulsar la construcció d'un món més just i equitatiu, fomentant la consciència crítica i el compromís social del conjunt de la comunitat universitària.
- Difondre les accions en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament i solidaritat realitzades per diferents membres de la comunitat universitària de la UIB i els resultats obtinguts.

Les accions que poden ser objecte d'ajut han d'anar adreçades a la comunitat universitària, malgrat que també se'n pot veure beneficiada la societat de les Illes en general, i han d'estar incloses en alguna de les tipologies següents:

- A) Accions d'educació i/o formació: organització de cursos, seminaris, tallers...
- B) Accions de sensibilització: organització de conferències, taules rodones, campanyes, entre d'altres.
- C) Accions de difusió: publicació d'experiències (llibres, fullets...), exposicions, edicions audiovisuals, entre d'altres.

Al gràfic següent es pot observar l'evolució, tant del nombre de sol·licituds presentades com de les accions aprovades, en el decurs de les diferents convocatòries:

D'aquesta manera, durant el curs 2010-11 es varen executar les accions finançades en el

marc de la VII Convocatòria d'ajuts per a accions d'educació per al desenvolupament. Curs acadèmic 2010-11.

En el conjunt dels dos terminis establerts per a la presentació de sol·licituds en el marc de la setena convocatòria, es presentaren un total de 16 propostes, de les quals se'n finançaren 10. El total dels ajuts atorgats en aquesta convocatòria fou de 28.407 euros, amb càrrec a la partida per a CUD del pressupost de la UIB. La Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB, òrgan competent en la resolució de la convocatòria, avaluà i seleccionà les sol·licituds presentades, a partir d'una proposta inicial realitzada per l'OCDS.

El tercer termini de presentació de sol·licituds previst en el marc de la convocatòria no s'implementà a causa de les dificultats de calendari que suposava la seva resolució i execució dins el curs acadèmic en vigor.

Les accions finançades foren les següents:

Jornada sobre els impactes que genera l'activitat turística en països del Sud i col·laboració amb Alba Sud

Responsable: Macià Blázquez, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Quantitat assignada: 3.200 euros.

Objectius:

Donar a conèixer entre la comunitat universitària, aprofitant la tasca realitzada els darrers anys pel grup d'investigació sobre Sostenibilitat i Territori de la UIB, en el marc de la convocatòria d'ajuts per a projectes de CUD de l'OCDS, els desajusts i els impactes que pot provocar una activitat econòmica com el turisme, considerat avui un motor de creixement econòmic arreu del món. El fet més important que es vol fer constar és que la situació dels països i/o regions estudiats és

motivada en part per les accions de les empreses d'origen balear, la qual cosa fa encara més necessària la tasca de sensibilització.

Activitats:

Realització de la Jornada sobre els impactes que genera l'activitat turística en països empobrits. La jornada va constar de tres conferències: 1. «Cocktail Cancún: impactos del turismo en la comunidad local»; 2. «Naixement i expansió de l'empresariat hotelier balear: Platja de Palma, Saïdia i Bávaro»; 3. «La balearització *in & out*. Anàlisi de la difusió del capital turístic balear i dels seus conflictes mitjançant un sistema d'informació geogràfica dels establiments de les cadenes hoteleres balears al Magrib, el Carib i Amèrica Central». A més, es varen projectar els documentals *La conquesta del Carib i Cancún*, tot inclòs, de Televisió de Mallorca, i es va fer una taula rodona final sota el títol «La geografia del desenvolupament turístic de “marca balear”».

Dates: 17 de desembre.

Nombre d'assistents: 80.

Per altra banda, es realitzà la traducció i adaptació del material, així com l'edició de 150 còpies en DVD, per tal que aquest recurs audiovisual pogués ser distribuït entre les institucions i persones que treballen per un model econòmic més just en el sector turístic, amb informació, imatges i testimonis de les experiències recollides en sis països.

Aproplant persones. Contactes i experiències en el projecte de cooperació cultural amb la població de Binde (Ghana)

Responsable: Manuel Calvo, professor del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts.

Quantitat assignada: 2.850 euros.

Objectius:

Incidir en la importància de l'àmbit de la cooperació cultural com un eix necessari per protegir els drets culturals dels pobles indígenes, així com les seves tradicions, que tan ràpidament estan desapareixent, i generar consciències crítiques en aquest aspecte a partir de la sensibilització.

Activitats:

L'acció va tenir tres tipus d'actuacions diferenciades:

- I. Cicle de conferències Aproplant Persones: Contactes i Experiències en els Projectes de Cooperació Cultural a Ghana. Les conferències que es varen fer foren les següents: 1. «Cultural cooperation from universities». 2. «Un cas concret de cooperació cultural: el projecte etnoarqueològic de la Universitat de les Illes Balears i la Universitat de Ghana». 3. «La cooperació entre Menorca i Binde (Nord de Ghana)». 4. «Primers passos del Projecte Mandji: recerca, cooperació i patrimoni a Guinea Equatorial». 5. «La cooperació: encerts i fracassos del model actual». 6. Taula rodona: «Pros i contres de la cooperació».

Dates: 22 i 23 de març.

Nombre d'assistents: una mitjana de 60 persones i 5 a la Seu universitària de Menorca.

- II. Taller «Ghana en primera persona», amb la intervenció d'Al-Hassan Gariba, originari del nord de Ghana. Es varen dur a terme tres tallers: 1. Experiències de les recerques etnoarqueològiques a Ghana. 2. Taller participatiu entorn del mode de vida al nord de Ghana. 3. Taller participatiu entorn de societat i religió al nord de Ghana.

Dates: 30 i 31 de març i 5 d'abril.

Nombre d'assistents: 30 de març, 45 persones; 31 de març, 30 persones; 5 d'abril, 20 persones.

- III. Exposició: *Ghana en primera persona: Contactes i experiències en els projectes de cooperació cultural a Ghana.*

Dates: Del 21 de març al 20 de maig.

V Curs d'Introducció a la Cooperació en Salut Internacional

Responsable: Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Quantitat assignada: 3.300 euros.

Objectius:

Analitzar la magnitud dels problemes de salut a escala internacional i la situació actual de la cooperació en matèria de salut. Contribuir a la formació i capacitat de les persones interessades en matèria de salut per millorar l'eficàcia de les intervencions. Donar a conèixer experiències desenvolupades en o amb comunitats situades en països empobrits. Desenvolupar habilitats en el disseny de projectes de cooperació en salut.

Activitats:

Realització del curs de formació Introducció a la Cooperació en Salut Internacional, de 30 hores de durada. Els continguts que s'hi tractaren foren els següents: 1. Introducció a la salut internacional: identificació i formulació de projectes de cooperació; avaluació de projectes de cooperació; i polítiques de cooperació de la UE, Espanya i les Illes Balears. 2. Salut, malaltia i cultura. 3. Grans problemes de salut al món. Principals malalties tropicals. 4. Intervencions en salut: resposta davant emergències; salut en casos de refugiats i desplaçats; gestió i desenvolupament de projectes de salut; i programes de desenvolupament en salut a llarg termini. 5. Experiències en cooperació.

Dates: De l'11 al 18 d'abril.

Nombre d'assistents: 45.

Trobada El Codesenvolupament a Debat. Agents Implicats i Propostes de Futur

EL CODESENVOLUPAMENT A DEBAT

QUINS ACTORS?
QUINES PROPOSTES DE FUTUR?

PALMA
14//15//Abril//2011

Responsable: Fernanda Caro, professora del Departament de Filosofia i Treball Social.

Quantitat assignada: 2.060 euros.

Objectius:

Fomentar el debat i reflexió sobre el moment en el qual es troba el codesenvolupament a les Illes Balears i les possibilitats de recerca en aquest àmbit, així com promoure la participació dels diferents agents en accions de codesenvolupament.

Activitats:

Realització de la trobada El Codesenvolupament a Debat. Agents Implicats i Propostes de Futur, que va tenir una durada de dos dies, en cada un dels quals es va realitzar una taula rodona i un taller de discussió.

Les taules rodones realitzades foren:

«Codesenvolupament des de les institucions, la Universitat i la societat civil» i

«El codesenvolupament a les Illes Balears»;

Els tallers impartits foren:

«L'impacte de les migracions en el desenvolupament del país d'origen i de la societat balear» i

«Com es pot fomentar la participació de la comunitat immigrant a les Illes Balears? En quins espais?».

A més, es va realitzar una sessió de clausura titulada «Migracions, desenvolupament i codesenvolupament en el centre de la crisi global».

Dates: 14 i 15 d'abril.

Nombre d'assistents: 25.

Cicle Noves Tecnologies i Moviments Socials Contemporanis

Responsable: Arnau Matas, alumne de doctorat de la UIB de Filosofia.

Quantitat assignada: 1.765 euros.

Objectius:

Oferir al públic universitari en general i acadèmic en particular i també a la societat de les Illes Balears l'oportunitat de conèixer i de discutir amb especialistes en un àmbit tan interdisciplinari com les noves tecnologies. Iniciar un diàleg crític i col·lectiu entorn de les possibilitats emancipadores de les noves tecnologies, però també una reflexió comunitària entorn dels seus perills i possibles abusos. Potenciar les iniciatives socials de les Illes Balears de cara a

enfortir el teixit associatiu, així com la comunicació i coordinació entre les diverses entitats i ONG locals, nacionals i internacionals. Sensibilitzar sobre les repercussions ecològiques, socials i polítiques de l'ús de les noves tecnologies.

Activitats:

Realització d'un cicle de sis conferències sobre Noves Tecnologies i Moviments Socials Contemporanis.

Les conferències dutes a terme varen ser: 1. «El món del programari lliure», 2. «Crisi i implosió de la cultura consensual», 3. «Taller d'iniciació pràctica al programari lliure», 4. «Activisme mediambiental i geolocalització», 5. «El moviment zapatista i el ciberactivisme», 6. «Desmuntant l'obvietat: Julian Assange no és WikiLeaks».

Dates: 4, 6, 11, 13, 17 i 20 de maig.

Nombre d'assistents: Entre 25 i 40 persones per sessió.

CICLE DE CONFERÈNCIES-DEBAT
NOUS MITJANS
MOVIMENTS SOCIALS
MAIG DE 2011 - SA RIERA (CIUTAT)

Caminant pel Sàhara

Responsable: Maria del Mar Margarit, alumna dels estudis de Magisteri.

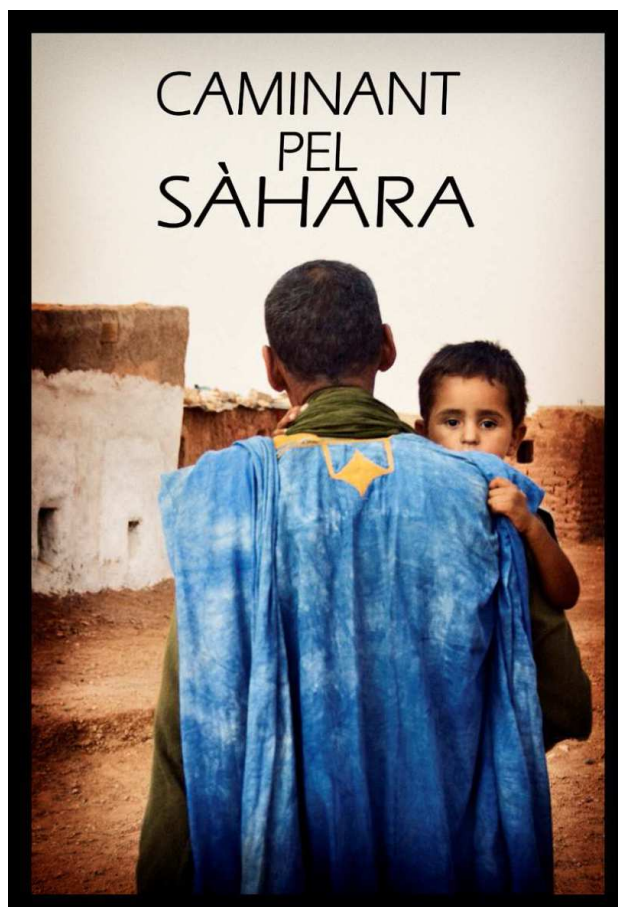
Quantitat assignada: 3.350 euros.

Objectius:

Donar a conèixer la situació del poble sahrauí a la comunitat universitària i a la societat en general. Conscienciar sobre la situació als campaments de refugiats i donar a conèixer aspectes de la seva cultura. A més, promocionar el programa Estades Solidàries a la comunitat universitària.

Activitats:

Exposició de fotografies fetes per la responsable de l'acció durant la seva estada als campaments de refugiats del poble sahrauí en el marc del programa Estades Solidàries 2010 de l'OCDS.

L'exposició es va instal·lar en diferents edificis del campus de la UIB, així com a les dues seues universitàries.

Dates: Del 9 de maig al 3 de juny.

Aquesta exposició va anar acompanyada de dues xerrades al campus en què participaren membres de l'organització Joves Units per la Lluita Sahrauí.

Dates: 9 i 16 de maig.

Nombre d'assistents: 15.

II Taller formatiu «El microcrèdit com a eina de cooperació al desenvolupament»

Responsable: Antoni Lluís Alcover, professor del Departament d'Economia Aplicada.

Quantitat assignada: 1.240 euros.

Objectius:

Presentar i debatre l'ús dels microcrèdits com a eina de desenvolupament i de lluita contra la pobresa en el marc de la cooperació al desenvolupament internacional.

Activitats:

Realització del taller formatiu «El microcrèdit com a eina de cooperació al desenvolupament», de 16 hores de durada.

Els continguts que s'hi tractaren foren els següents:

1. Els microcrèdits i el desenvolupament.
2. L'operativitat dels programes de microcrèdit.
3. La sostenibilitat dels projectes i el pagament del tipus d'interès.
4. Fòrum participatiu sobre resultats i aplicacions.
5. La Gran Banca i els seus programes de microcrèdits als països del Sud.
6. Les entitats bancàries i els microcrèdits a Espanya.
7. La proposta de la Banca Ètica.

Dates: Del 16 al 19 de maig.

Nombre d'assistents: 20.

Difusió de l'audiovisual i resultats de recerca del projecte COOPSCARCE, Colòmbia

Responsable: Antoni Llull, professor del Departament d'Economia de l'Empresa.

Quantitat assignada: 3.570 euros.

Objectius:

Donar a conèixer les tasques desenvolupades dintre del projecte COOPSCARCE, finançat en el marc de la VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: projectes de cooperació. Donar a conèixer els resultats obtinguts. Donar a conèixer la utilitat de la metodologia d'experiments econòmics com a eina de sensibilització i capacització per a la millor gestió dels recursos naturals.

Activitats:

Edició d'un documental en suport audiovisual per recollir l'execució i els resultats del projecte COOPSCARCE. Inclusió de l'audiovisual al CanalUIB i presentació en diversos àmbits:

1. Presentació del videoreportatge a la UIB, a Sa Riera, amb la participació del responsable del projecte dut a terme a Colòmbia, la responsable de la contrapart colombiana del projecte COOPSCARCE i el director del videoreportatge. Els tres ponents presentaren els resultats de la recerca portada a terme a Colòmbia, el paper de la UIB en el projecte i anècdotes en l'elaboració de l'audiovisual. A continuació es projectà el reportatge i finalment s'obrí un torn de preguntes entre els/les assistents.

Data: 18 de maig.

Nombre d'assistents: 20.

2. Presentació a la conferència internacional de l'Associació Internacional per a la Gestió dels Béns Comuns a Hyderabad, Índia.

Nombre d'assistents: 15.

L'educació per al desenvolupament de les consciències crítiques: introducció a experiències d'investigació; acció participativa en salut al Nord i al Sud

Responsable: Margalida Miró, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Quantitat assignada: 3.872 euros.

Objectius:

Contribuir a la formació i sensibilització de professionals sociosanitaris, tècnics comunitaris i altres persones interessades en projectes que impliquin la presència real, concreta i en interrelació de la investigació, l'acció i la participació de la societat en equitat i en salut. Conèixer les bases de la investigació crítica en salut, especialment les de projectes d'investigació-acció participativa (IAP). Donar a conèixer les experiències desenvolupades en l'àmbit de la investigació-acció participativa amb diferents comunitats desfavorides o vulnerables, situades a països del Sud i del Nord. Promoure canvis d'actituds i valors que contribueixin a impulsar el plantejament de projectes d'acció que fomentin la consciència crítica, pràctiques transformadores i de canvi social.

Activitats:

Realització del curs L'educació per al desenvolupament de les consciències crítiques: introducció a experiències d'investigació; acció participativa en salut al Nord i al Sud, de 15 hores de durada.

Els continguts que s'hi tractaren foren els següents:

1. Introducció als projectes d'acció crítica i participativa en salut: participació, consciència i canvi social.
2. Projectes d'acció participativa en comunitats indígenes: contextualització política i social del país.
3. Projectes específics de mobilització i participació comunitària per a canvis sostenibles en salut a Tarija (Bolívia).
4. Projectes d'acció participativa amb col·lectius vulnerables a la Comunitat de Madrid: desigualtats en salut i projectes específics amb col·lectius vulnerables a la Comunitat de Madrid.

Dates: del 18 al 20 de maig.

Nombre d'assistents: 19.

I Curs Introductori d'Educadors i Educadores per al Desenvolupament

Responsable: Juan José Burgués, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques.

Quantitat assignada: 3.200 euros.

Objectius:

Concretar què és l'Educació per al Desenvolupament (EpD).

Treballar els conceptes i les eines metodològiques bàsiques de l'EpD i la cooperació internacional dins els camps de l'educació formal i no formal.

Explicar com es pot dur a terme un enfocament didàctic adequat que interrelacioni els continguts econòmics i els de l'EpD en cada una de les etapes del sistema educatiu.

Generar una reflexió crítica sobre l'origen de les desigualtats i fomentar una cultura de la solidaritat en l'alumnat.

Activitats:

Realització del Curs Introductori d'Educadors i Educadores per al Desenvolupament, de 30 hores de durada. Els continguts que s'hi tractaren foren els següents: 1. Un món globalitzat, però desigual: desigualtats, economia i desenvolupament. 2. La cooperació per al desenvolupament: conceptes bàsics i principals eines de cooperació. 3. Aproximació a la teoria d'Amartya Sen i a la pedagogia crítica i de l'«oprimit» de Paulo Freire com a base de l'EpD. 4. L'economia dins l'escola: una ciència tan important per comprendre el món com oblidada pel sistema educatiu. 5. El disseny d'accions formatives d'EpD.

Dates: del 4 al 8 de juliol.

Nombre d'assistents: 30.

Respecte a accions aprovades en anteriors convocatòries d'EpD, cal destacar que a causa de dificultats aparegudes per a l'execució de l'acció «Publicació del llibre sobre l'experiència al sud-oest de la província de Buenos Aires», presentada per Miquel Seguí, professor del Departament de Ciències de la Terra, aquesta no es dugué a terme i es presentà la renúncia a l'ajut concedit.

Durant el curs 2010-11 es va publicar la vuitena edició d'aquesta convocatòria, per tal de presentar propostes a realitzar durant el curs 2011-12. Aquesta convocatòria va incloure alguns canvis i novetats en relació amb l'edició anterior.

Entre els canvis realitzats, cal esmentar que es varen reduir de tres a dos els terminis de presentació de sol·licituds, atès que el tercer termini, malgrat pretendre facilitar i potenciar una major participació, dificultava el compliment de les mateixes bases de la convocatòria de dur a terme les accions durant el mateix curs acadèmic, atès que es convocava i resolvia massa tard per poder dur a terme les accions proposades dins el curs acadèmic en vigor.

Quant a les novetats, es varen incloure millores al full de sol·licitud. La més representativa va ser incloure un model de pressupost en format Excel per facilitar la tasca a les persones sol·licitants.

Durant el transcurs de la convocatòria, el personal de l'OCDS realitzà tasques de suport i assessorament als membres de la comunitat universitària interessats a presentar propostes; assessorà per a la correcta organització de les accions finançades; realitzà la difusió i informació corresponent mitjançant la web de la mateixa oficina, notes informatives i xarxes socials; realitzà les inscripcions a les activitats que ho requerien; emeté i lliurà els certificats; i realitzà les tasques de seguiment de finalització i clausura de les accions dins els terminis estipulats, així com el tancament i revisió de memòries finals de cadascuna de les accions, a més de fer els informes tècnics corresponents.

2.6. Jornades de l'OCDS

Els dies 21 i 22 de setembre de 2011 es dugueren a terme les jornades organitzades per l'OCDS Nova Realitat, Nova Participació, que es plantejaren com un punt de trobada i debat sobre la participació social entesa des d'una perspectiva àmplia, en què tenia cabuda la cooperació al desenvolupament, no sols com la col·laboració aportada pels països del Nord, sinó també com a denúncia dels comportaments i polítiques que dificulten el desenvolupament dels països del Sud; i el voluntariat, especialment en l'Any Europeu del Voluntariat 2011, així com altres formes de participació social presents a les places d'arreu de l'Estat i que tenen en comú la intenció de proposar canvis estructurals per donar resposta a múltiples problemàtiques socials, tant locals com globals. Aquesta iniciativa es realitza dins el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Per a l'organització d'aquestes jornades es comptà amb la col·laboració d'un petit grup d'estudiants de la UIB implicats/ades en diferents moviments socials, que aportaren propostes i suggeriments per dissenyar-ne l'estructura i els continguts. D'aquesta manera, s'organitzaren una sèrie de ponències a càrrec de diferents experts i taules rodones en les quals s'exposaren experiències i debats d'interès.

L'acció, dirigida tant a la comunitat universitària com a membres d'entitats i ONG, així com a públic en general interessat en la temàtica, suscità molt d'interès. Així, a les jornades s'inscriviren un total de 149 persones (alumnat 92, PAS 4, PDI 13 i externs a la UIB 40), malgrat que el nombre final d'assistents fou superior, ja que hi hagué molta gent que, sense estar-hi inscrita, assistí a alguna de les sessions de forma puntual.

El programa de les jornades fou el següent:

Dimecres 21 de setembre de 2011

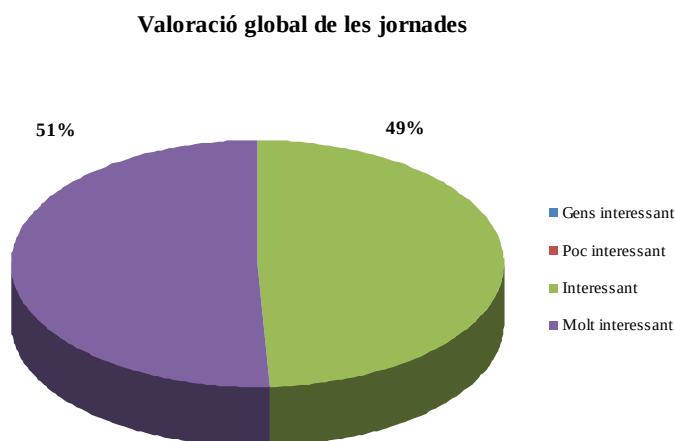
- Conferència: **Res no serà com abans?** a càrrec de Carlos Taibo, professor de Ciència Política i de l'Administració de la Universitat Autònoma de Madrid (UAM) i autor polifacètic en temes d'economia, decreixement i participació.
- Conferència: **Els valors del voluntariat en la societat actual**, a càrrec de Luis Aranguren, doctor en Filosofia i expert en voluntariat.
- Taula rodona sobre **Voluntariat en cooperació al desenvolupament des de les universitats**.

- Conferència: **Com podem relacionar-nos de forma diferent amb el Sud**, a càrrec de Tom Kucharz, membre d'Ecologistes en Acció i especialista en decreixement.
- Taula rodona: **La Universitat, un espai de participació per al canvi social?**
- Fòrum de debat sobre **noves propostes de participació**.
- Participació ludicoreflexiva.

Dijous 22 de setembre de 2011

- Conferència: **Anàlisi de la nova realitat mundial**, a càrrec d'Arcadi Oliveres, professor titular d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i president de Justícia i Pau.
- Conferència: **Com tracten els mitjans de comunicació les notícies dels països del Sud?** a càrrec de Xavier Giró, professor de periodisme polític de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), director del grup d'investigació Observatori de la Cobertura de Conflictes (OCC) i codirector del màster La Comunicació dels Conflictes Internacionals Armats i els Socials.
- Taula rodona: **Com podem informar-nos de forma diferent?**

La valoració del conjunt de les jornades fou molt positiva per part del públic assistent, ja que s'obtingué una mitjana de 3,51 sobre 4, com es desprèn del gràfic següent:

2.7. Accions d'educació per al desenvolupament en col·laboració amb altres entitats: cursos, exposicions, audiovisuals, conferències, taules rodones, entre d'altres

Any rere any augmenta el nombre d'activitats de sensibilització en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat que l'OCDS organitza conjuntament amb altres entitats dedicades també a la cooperació al desenvolupament, o bé per iniciativa pròpia o bé a petició d'aquestes altres entitats.

Les activitats que es duen a terme tenen l'objectiu de mostrar la realitat que es viu als països en vies de desenvolupament i fomentar la solidaritat amb aquests, i van dirigides a la comunitat universitària en particular, així com al conjunt de la societat balear en general.

Durant el curs 2010-11, en relació amb aquest tipus d'activitats, es varen dur a terme les exposicions, taules rodones o conferències següents, en les quals es varen tractar assumptes relacionats amb l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i es va donar a conèixer la realitat que es viu en països del Sud o problemàtiques associades al desenvolupament d'aquests:

Exposició i taula rodona sobre els Objectius del Mil·lenni

La Coordinadora d'ONG de les Illes Balears, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària la seva exposició sobre els Objectius del Mil·lenni.

L'exposició va seguir l'itinerari següent:

- Edifici Guillem Cifre de Colonya: del 27 de setembre a l'1 d'octubre de 2010
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 4 a 8 d'octubre de 2010
- Edifici Ramon Llull: de l'11 al 15 d'octubre de 2010

A més, per complementar l'exposició, Aliança Balears sense Pobresa, a través de l'OCDS, va organitzar la taula rodona sobre la mateixa temàtica, que va tenir lloc el 14 d'octubre de 2010 a l'Aula de Graus de l'edifici Ramon Llull.

A la taula rodona hi varen participar membres de Metges del Món, Veïns Sense Fronteres, Amnistia Internacional, Aliança Balear sense Pobresa i Universitat de les Illes Balears.

Cursos d'Educació per al Desenvolupament amb enfocament de gènere d'Intered a les seues universitàries de Menorca i d'Eivissa i Formentera

L'OCDS, en coordinació amb els Fons Insulars de Cooperació de Menorca i d'Eivissa i amb l'ONGD Intered de Madrid, va organitzar dos cursos d'EpD a les respectives seues universitàries, oberts a totes les persones interessades.

El curs, de 10 hores de durada, tenia per objectiu que les persones participants, en acabar la formació, estiguessin capacitades per incorporar la perspectiva de gènere en els projectes d'educació per al desenvolupament, tant en el disseny com en l'execució i la gestió.

Els continguts dels cursos varen ser els següents:

1. L'educació per al desenvolupament: estratègia política que mobilitza a l'acció i construeix ciutadania.
2. Perspectiva de gènere: estratègia política de transformació social.
3. Integració de la perspectiva de gènere en l'EpD.
4. Gestió de projectes d'educació per al desenvolupament amb enfocament de gènere.

Els cursos, gràcies a la llarga experiència d'Intered en la matèria, es dissenyaren amb una metodologia motivadora i vivencial per connectar amb les necessitats i els interessos dels participants i així aconseguir aprenentatges significatius i aplicables. D'aquesta manera, per a l'organització del treball, s'alternà el treball individual en petits grups i en plenari, per afavorir la participació de totes les persones.

Els cursos es dugueren a terme a la Seu universitària d'Eivissa i Formentera els dies 10 i 11 de febrer i a la Seu universitària de Menorca els dies 17 i 18 de març de 2011.

Exposició La solidaritat que tu fas possible

La Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària la seva exposició ***La solidaritat que tu fas possible***, que és un recull dels projectes de cooperació al desenvolupament finançats pel Govern de les Illes Balears.

L'exposició va estar instal·lada al primer pis de l'edifici Guillem Cifre de Colonya, del 14 de març al 15 d'abril de 2011.

Exposició Haití: passat - present - futur.

La Coordinadora d'ONG de les Illes Balears, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària l'exposició ***Haití: passat - present - futur***, que vol ser una proposta de sensibilització sobre les causes de la pobresa i les seves devastadores conseqüències, quan un terratrèmol de magnitud 7,3 en l'escala Richter succeeix en un país empobrit que no disposa d'habitatges ni d'infraestructures de formigó armat, que resisteixen millor les sacsejades de la mare Natura. La mateixa magnitud del terratrèmol que va patir Haití no hauria causat morts ni danys d'aquesta consideració si hagués tingut lloc en un país del Nord.

L'exposició va seguir l'itinerari següent:

- Edifici Mateu Orfila i Rotger: del 5 al 18 d'abril de 2011.
- Edifici Ramon Llull: del 19 d'abril al 2 de maig de 2011.
- Edifici Anselm Turmeda: del 2 al 16 de maig de 2011.
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 16 al 30 de maig de 2011.
- Edifici Arxiduc Lluís Salvador: del 30 de maig al 13 de juny de 2011.
- Edifici Beatriu de Pinós: del 13 al 27 de juny de 2011.
- Edifici Guillem Colom Casanovas: del 27 de juny al 4 de juliol de 2011.
- Edifici Guillem Cifre de Colonya: del 4 al 15 de juliol de 2011.

Exposició Palestina, sobreviure a l'ocupació

Taula per Palestina (TxP), xarxa d'entitats i persones que treballen, des de les Illes Balears, en solidaritat amb Palestina, va posar a disposició de la comunitat universitària l'exposició *Palestina, sobreviure a l'ocupació*.

L'exposició proposa una aproximació a la dramàtica realitat que pateix el poble palestí. Inclou una breu cronologia dels esdeveniments històrics que han conduït a la situació actual d'ocupació i negació dels drets individuals i col·lectius dels palestins. Inclou també cartografia sobre diferents aspectes del conflicte.

Els vint-i-dos plafons de l'exposició tracten aspectes com l'entramat de l'ocupació, les dificultats de la vida sota l'ocupació, les violacions dels drets humans, l'expansió de les colònies jueves dins el territori palestí, la situació dels refugiats o la judeïtzació forçada de Jerusalem.

L'exposició es tanca amb referències a les accions que es fan des del moviment de solidaritat amb Palestina per denunciar la situació, i amb les reivindicacions del que és necessari per a una solució pacífica i justa.

L'exposició va seguir l'itinerari següent:

- Edifici Guillem Cifre de Colonya: del 24 d'abril al 3 de maig de 2011.
- Edifici Ramon Llull: del 6 al 17 de juny de 2011.
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 20 de juny a l'1 de juliol de 2011.

Exposició Mou-te per Àfrica. Les dones, el futur d'un continent

L'ONGD Ajuda en Acció, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària l'exposició *Mou-te per Àfrica. Les dones, el futur d'un continent*.

Aquesta exposició pretén donar a conèixer la realitat de la dona africana en l'actualitat, a partir d'un repàs històric de les causes que han contribuït a la situació actual, alhora que ens ofereix exemples d'esperança de futur, posant l'accent en el paper de la dona com a motor de desenvolupament en aquest continent.

L'exposició va estar instal·lada a l'edifici Ramon Llull del 23 de maig al 3 de juny de 2011.

Per fer possible aquest conjunt d'activitats en col·laboració amb entitats del teixit associatiu i social, l'equip tècnic de l'OCDS realitzà una acurada coordinació amb aquestes organitzacions; realitzà la difusió corresponent dels esdeveniments, tant a través de la seva pàgina web com mitjançant les xarxes socials i els mitjans de comunicació, i gestionà tota la logística necessària per al seu correcte funcionament.

3. Accions específiques de recerca en matèria de cooperació al desenvolupament

La tasca de la Universitat en el camp de la cooperació al desenvolupament es troba estretament vinculada amb el seu àmbit natural d'actuació, que és la investigació, essencial per a una millor comprensió dels problemes que amenacen la consecució d'un desenvolupament humà sostenible a escala universal i la proposta de solucions alternatives.

Constitueix un objectiu essencial de la Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD) la col·laboració per resoldre les dificultats i contradiccions associades als processos d'eradicació de la pobresa i de desenvolupament, fomentant l'avenç en àrees d'investigació apropiades per als objectius. Una línia bàsica en l'estratègia institucional de la Universitat de les Illes Balears és la posada en marxa d'iniciatives que afavoreixin l'estudi i la recerca en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i el desenvolupament humà sostenible.

Amb aquesta intenció, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament es dugueren a terme diferents iniciatives per fomentar la recerca aplicada en aquest àmbit.

3.1. Convocatòria de beques de suport a la recerca aplicada en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament

L'OCDS, en coordinació amb l'Oficina de Suport a la Recerca (OSR) de la UIB, convocà durant el curs 2010-11 les beques de suport a la recerca aplicada en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i el desenvolupament humà sostenible dirigides a la comunitat universitària de la UIB. La finalitat d'aquesta convocatòria és d'oferir suport al personal docent i investigador i alumnat de postgrau de la UIB per incentivar l'orientació de la seva recerca cap a l'aplicació al desenvolupament humà sostenible i per impulsar la formació del futur personal investigador en aquest àmbit i col·laborar-hi.

Després de la difusió a la comunitat universitària de la UIB mitjançant nota informativa, es va obrir el període de sol·licitud del 15 de novembre al 15 de desembre de 2010 i es presentaren quinze (15) sol·licituds: vuit (8) d'alumnes i set (7) de professors/es de la UIB.

El comitè avaluador, format per la vicerectora d'Infraestructures, el vicerector d'Investigació, la directora de l'Oficina de Suport a la Recerca i la directora de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, el mes de febrer de 2011 va elevar a la comissió de seguiment del conveni finalment una proposta de concessió de quatre beques, amb una dotació econòmica de 2.500 euros cada una.

El conjunt de les recerques objecte de beca es dugueren a terme entre el març i el setembre de 2011. A continuació es recullen de forma resumida les dades més significatives dels resultats de les recerques realitzades:

- **Sra. Vanesa Vázquez Laba, amb el projecte d'investigació aplicada «Mujeres subalternas inmigrantes en Mallorca. Aspectos de la violencia de género/raza/clase y nueva ciudadanía intercultural (Espanya)»**

Des d'un enfocament multidisciplinari s'aborda, de forma pionera, la violència de gènere en introduir la interseccionalitat de raça i classe i en repensar la categoria de subalternitat en el context migratori. D'aquesta forma, s'utilitza una metodologia qualitativa, utilitzant entrevistes en profunditat individuals i en grup a una mostra de 49 dones d'edats compreses entre 20 i 50 anys provinents d'Àfrica i l'Amèrica Llatina que han migrat a Mallorca els darrers 15 anys, la majoria en situació legal a l'illa.

A través de l'anàlisi del discurs de la percepció que aquestes dones tenen sobre la discriminació i/o les diferències per sexe, raça, classe social, religió i nacionalitat en tres de les seves dimensions vitals: treball, vida quotidiana, relacions socials, i en la construcció de la pertinença i titularitat de drets ciutadans, es visibilitza la construcció de la categoria de subalternitat en les dones immigrants de Mallorca.

La investigació no sols contribuï a enriquir la mateixa teoria feminista, a partir dels elements conceptuals fruit de l'anàlisi empírica del discurs de les mateixes dones, sinó que també planteja la revisió occidental de ciutadania plena, en què s'evidenciaren les carències persistents.

D'aquesta manera es trobaren evidències que en l'experiència, la pràctica i la vivència de les dones immigrants a Mallorca es manifesten processos emmascarats de subalternització i de violència no sols de gènere, sinó degudes a la classe, la raça i al llenguatge i cultura d'origen. Per altra banda, es destacà que el context migratori suposa un nou marc en el qual determinats aspectes de la violència contra les dones s'aprofundeixen.

I finalment, no han estat menys rellevants les aportacions que es fan des dels marges, i les resistències a la violència que realitzen les dones en aquests contextos d'immigració i globalització.

- **Sra. Romina Perazzolo, amb el projecte de fi de màster «Los límites de la globalización. Continuidades en la zona de vulnerabilidad social. El caso de las mujeres latinoamericanas en Mallorca (Argentina-Bolivia-Colombia-Ecuador-España-Perú)»**

L'estudi se centrà en el col·lectiu de dones migrants llatinoamericanes en edat productiva (entre 18 i 55 anys) protagonistes del procés migratori durant els darrers 30 anys, per tractar de reconèixer els mecanismes materials i simbòlics que donen origen a la vulnerabilitat social, entesa aquesta com una forma més de violència contra les dones i analitzant especialment les formes de violència presents en l'àmbit laboral.

A través de les trajectòries laborals, tant en els països d'origen com en el de destí, s'ha pogut comprovar la persistència de la continuïtat en la vulnerabilitat, perquè destaquen quatre aspectes condicionants i coincidents en la incorporació de les

dones al mercat laboral, concretament: les condicions laborals precàries, la temporalitat, els baixos salaris i la segmentació del mercat laboral.

Es considera que aquestes trajectòries constitueixen un dels aspectes més significatius per comprendre el complex i multidimensional procés migratori, i al mateix temps, ens permeten visibilitzar el rol de les dones i la seva ingerència econòmica en aquest fenomen, com així també les conseqüències diferencials a l'interior dels fluxos transnacionals.

Dels primers resultats de la investigació, i des de la pròpia experiència en el treball de camp, s'infereix que aquest moviment migratori femení troba, per a la seva configuració, raons internes i d'entorn en què en la gran majoria dels casos el punt de partida ha estat una situació d'indefensió i de precarietat, de vulnerabilitat social, en definitiva, de violència.

En poder reconèixer que la violència contra les dones també està conformada pels elements constitutius de la vulnerabilitat social, en aquest cas, a partir de la intersecció de tres categories: raça, gènere i classe, podrem repensar les accions, les reformes, els canvis i les polítiques públiques, en ambdues regions, que abastin de forma integral la complexitat de la qüestió. D'aquesta manera, podríem evitar una de les possibles conseqüències de risc més alt per a les dones: la feminització de la pobresa.

- **Perla N. Chávez Dulanto, amb el projecte d'investigació «Estudio del uso de contaminantes orgánicos persistentes (COPs) y su relación con la aparición de neoplasias en la población de los valles de los ríos Chillón y Chancay (Perú)»**

A partir de la realització d'un total de 102 entrevistes a agricultors i/o aplicadors de pesticides i les seves famílies a les valls dels rius Chillón i Chancay, ambdós ubicats a la província de Lima, els resultats de l'anàlisi obtinguts demostraren l'existència d'una relació bastant estreta entre l'ús de contaminants orgànics persistents (COP) i l'aparició de malalties neoplàsiques en les poblacions dedicades a l'agricultura. Aquesta relació es comprovà que es donava no sols en les persones directament relacionades amb l'ús de COP, com agricultors i aplicadors, sinó també en les seves famílies, dones i fills/es.

D'aquesta manera es confirmà l'existència d'una intoxicació crònica de la població d'ambdues valls, on l'acumulació de les substàncies nocives en l'organisme confirmaria el creixement exponencial de casos de neoplàsia en aquestes zones durant els últims 15 anys. Les causes d'aquesta situació cal cercar-les en la manca de coneixements per part de la població dels perills als quals es troben exposats, així com en l'absència de programes de difusió i sensibilització per part de les autoritats competents.

La realització de l'estudi deixà al descobert una situació alarmant, per la qual cosa exposa la urgent necessitat de programes d'acció per pal·liar aquesta greu situació, que es reproduïx en cada vall agrícola no només del Perú, sinó de tota l'Amèrica Llatina, segons investigacions similars realitzades en altres països de la regió.

- **Cristian Ruiz Altaba, amb el projecte d'investigació «Avaluació del potencial ecoturístic per al desenvolupament sostenible, la conservació del patrimoni natural i cultural i la defensa dels drets humans a les selves de muntanya de Kerala (Índia)»**

El turisme sostenible i respectuós es pot convertir en una eina poderosa per a la promoció sociocultural de les comunitats indígenes que encara viuen a les selves de muntanya de Kerala. Les poblacions humanes d'aquesta regió muntanyenca inclouen grups ètnics i lingüístics isolats i fragmentats. Encara que hi ha diferents grups ètnics, tots parlen llengües de l'antiga i aïllada família de llengües dravídiques. Aquests grups han persistit fins a l'actualitat amb modes de vida prou diversos, des de comunitats d'agricultors sedentaris fins als grups de caçadors recol·lectors.

La metodologia emprada ha consistit en quatre eixos complementaris: prospecció del patrimoni natural i cultural; entrevistes amb organitzacions i líders locals; prospecció de possibles rutes i oferta per als ecoturistes; i detecció de mancances i valoració de solucions específiques a la zona selvàtica de Kerala. Aquest indret, considerat patrimoni natural i cultural dels Ghats occidentals, ofereix moltes possibilitats per a l'ecoturisme, tant des del punt de vista de la biodiversitat existent com del patrimoni cultural i etnogràfic.

En tot moment, perquè una iniciativa ecoturística esdevingui un motor per al desenvolupament de les comunitats empobrides, ha de complir una sèrie de requisits, com ara: que no s'hi imposin esquemes des dels països rics; reconeixement dels agents del país d'acollida amb capacitat de reflexió i decisió; i evidentment la sostenibilitat ambiental de les actuacions dutes a terme per a la millora de les condicions de vida de la població beneficiària, així com la promoció dels drets humans, especialment de la igualtat d'oportunitats de dones i grups indígenes.

Entre les diverses experiències conegudes i analitzades, cal destacar l'èxit de la iniciativa portada a terme a Parambikulam, el progrés adequat de la tasca feta a Anamudichola, el fracàs reversible de l'experiència de Chinnar i la potencialitat de Chennamangalam.

Durant tot el procés de la convocatòria, el personal tècnic de l'OCDS realitzà tasques d'informació i assessorament a les persones interessades a participar-hi; donà suport als becaris davant dubtes o incidències durant l'execució del projecte; i realitzà les tasques de seguiment de finalització i clausura de les recerques dins els terminis estipulats, així com el tancament i revisió de memòries finals de cadascuna d'elles, fent els informes tècnics d'avaluació corresponents i facilitant la difusió dels resultats obtinguts.

El termini d'execució de les accions de recerca acabà el 30 de setembre de 2011, i el termini per al lliurament de memòries, el 30 d'octubre de 2011. Tots els resums de les memòries presentades pels adjudicataris estan disponibles a la web de l'OCDS.

3.2. VIII Premi de recerca sobre la cooperació internacional al desenvolupament

En el marc del conveni en matèria de cooperació al desenvolupament entre la UIB i el Govern de les Illes Balears es publicà al BOIB, núm. 23, del dia 15 de febrer de 2011, l'anunci de convocatòria d'un premi de recerca sobre la cooperació internacional al desenvolupament.

De manera que l'OCDS convocà durant el curs 2010-11 un premi de recerca sobre cooperació al desenvolupament, d'àmbit nacional, per donar a un treball de recerca ja realitzat, amb els objectius següents:

- Fomentar la investigació en l'àmbit de la cooperació, ja que es contribueix a una intervenció amb més possibilitats d'èxit, es dona solució a possibles errades que la recerca fa evidents i, en definitiva, s'incrementa la qualitat de la cooperació al desenvolupament.
- Donar reconeixement al personal investigador d'institucions o entitats en un tema en què hi ha pocs recursos dedicats i motivar-lo.
- Transferir els resultats de la recerca a les pràctiques de la cooperació al desenvolupament.

Les investigacions que podien optar a aquest premi havien de tenir preferentment un enfocament aplicat i oferir reflexions i solucions orientades a la presa de decisions i al disseny, implementació i avaluació de polítiques per part dels diferents agents involucrats en les polítiques de promoció del desenvolupament humà sostenible i de la cooperació internacional al desenvolupament, tant a Espanya com en països empobrits.

L'OCDS va realitzar una feina important i acurada de difusió d'àmbit nacional, no només a les universitats de l'Estat espanyol, sinó també a les entitats i institucions relacionades amb la cooperació al desenvolupament mitjançant la CICUE, l'Observatori de la Cooperació Universitària al Desenvolupament (OCUD), les xarxes com el Grup 9 d'universitats i la Xarxa Vives d'Universitats, les administracions públiques regionals i locals, les coordinadores d'ONGD, Oficines Tècniques de Cooperació (OTC) en diferents països, centres de recerca i mitjans de comunicació, entre d'altres.

En els terminis establerts a la convocatòria, del 16 de febrer al 16 de maig de 2011, es varen presentar un total de divuit (18) sol·licituds de treballs de recerca que varen ser valorades per un equip d'avaluadors/es de diferents universitats de l'Estat espanyol, experts/es en les diferents àrees de coneixement.

Amb el suport del disseny específic de models d'informes i un barem establert per a la convocatòria, el 8 de setembre de 2011 el jurat concedí el premi, dotat amb un import de 8.000 euros, a Inés María Bebea, de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de la Universitat Rey Juan Carlos, pel treball de recerca: «Diseño de un plan de sostenibilidad para redes de comunicaciones rurales: estudio del caso Napo, Perú». Aquest treball d'investigació s'emmarcava alhora com a projecte de fi de màster en Xarxes de Telecomunicacions per a Països en Desenvolupament de la Universitat Rey Juan Carlos (Madrid).

Es tracta d'un estudi basat en el projecte de telemedicina que la Fundació Enlace Hispano Americano (EHAS) ha realitzat en el context rural de l'Amazònia peruana. Aquest projecte ha millorat l'accés a la informació i les comunicacions dels

establiments de salut situats al llarg de la conca del riu Napo, cobreix una extensió d'uns 500 quilòmetres i beneficia més de 80.000 persones, especialment, els grups de població més vulnerables, incidint en la salut materna i infantil. El context d'aquest projecte és particularment extrem, per tal com es tracta d'una regió de molt difícil accés a infraestructures de transport, electrificació i comunicacions, entre d'altres.

El projecte EHAS-Napo és un cas d'èxit d'aplicació de tecnologies apropiades d'informació i comunicacions, conegudes com a TIC, en l'àmbit de l'atenció primària en salut, una àrea de treball prioritària per al desenvolupament, segons l'Organització Mundial de la Salut.

L'autora de la investigació ha combinat aquí la seva experiència en la gestió de projectes amb la investigació per al desenvolupament, mostrant com aquest coneixement pot ajudar a millorar factors clau en la cooperació per al desenvolupament com són la transferència tecnològica i de coneixement als beneficiaris dels projectes, i l'enfortiment institucional a través de les TIC. Aquesta investigació pretén cobrir el buit existent respecte a l'estudi de la sostenibilitat i la seva avaluació en el camp de les TIC per al desenvolupament. El repte no només està a conèixer els factors que afecten la sostenibilitat dels projectes, sinó a ser capaços de reforçar aquests factors durant l'execució mateixa dels projectes, molt abans que aquests finalitzin i sigui ja massa tard.

Les aportacions més importants d'aquest treball són dues: d'una banda, el disseny d'una eina per a l'anàlisi de la sostenibilitat i estimació dels riscos associats a projectes d'aplicació de les TIC per al desenvolupament, això és, els riscos que un projecte fracassi en el mitjà i llarg termini després d'executar-lo; i en segon lloc, l'elaboració d'un pla de mitigació d'aquests riscos en pro d'iniciatives TIC sostenibles en el temps. La primera d'aquestes aportacions és de gran rellevància per a la cooperació per al desenvolupament, ja que proveeix d'eines per a l'avaluació ex-davant i ex-post d'intervencions de desenvolupament que inclouen les TIC, assignatura aquesta encara pendent en la cooperació espanyola. La segona s'ha centrat a oferir una solució per a un problema complex, mitjançant plans operatius que s'apliquen al cas concret del projecte EHAS-Napo.

Conscients de la particularitat de cada context concret, s'espera que aquesta investigació servirà també a altres actors de cooperació per al desenvolupament en la gestió de projectes que incorporen les TIC.

L'acte oficial de lliurament del premi de recerca va tenir lloc el 5 d'octubre de 2011 a Son Lledó, i hi assistiren el conseller de Presidència del Govern de les Illes Balears, senyor Antoni Gómez; la directora general de Cooperació i Immigració, senyora Antònia Maria Estarellas; la directora de l'OCDS, senyora Berta Artigas; la vicerectora d'Internacionalització i Cooperació, doctora Catalina N. Juaneda; i la Rectora de la UIB, doctora Montserrat Casas.

4. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament de la UIB

4.1. VII Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament

Aquesta convocatòria té com a objectiu donar suport a projectes de cooperació universitària al desenvolupament elaborats per equips de la comunitat universitària en què es desenvolupin:

- Projectes de formació, d'intercanvi de coneixements i de capacitació dels recursos humans: formadors/es, professionals i poblacions locals en matèries que puguin impulsar el desenvolupament sostenible.
- Projectes de foment i assessorament en l'elaboració de plans de desenvolupament en qualsevol àrea temàtica.
- Projectes d'enfortiment institucional dels sistemes universitaris dels països menys desenvolupats dirigits a millorar-ne les capacitats i potencialitats.
- Projectes de transferència tecnològica adaptats a les seves condicions locals i de col·laboració en investigació aplicada o associada a accions de cooperació al desenvolupament humà sostenible amb la finalitat d'obtenir impactes positius, concrets i directes.

Entre el 27 de maig i el 30 de juny de 2010 va romandre obert el període de presentació de sol·licituds per a la VII Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament 2010, en la qual es presentaren un total de divuit (18) sol·licituds dins el termini establert, amb un import total sol·licitat de 336.921 euros: s'aprovaren i finançaren 11 projectes, després de ser valorats i aprovats per les respectives comissions.

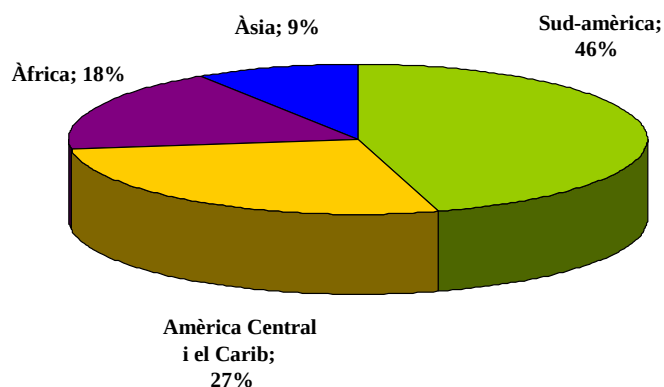
Els projectes finançats s'iniciaren dins l'any 2010 i s'executaren fins al 30 de setembre de 2011, tal com es marcava a les bases de la convocatòria. El total dels ajuts atorgats en aquesta convocatòria fou de 150.904,64 euros.

A la següent taula apareixen els títols dels projectes finançats, les persones responsables i els ajuts concedits:

	Responsable	Projecte	Ajut concedit
1	Miquel Seguí Llinàs Departament de Ciències de la Terra	Formació i coneixement de les societats indígenes per al seu desenvolupament mitjançant el turisme rural i comunitari, EQUADOR i ARGENTINA.	16.000 €
2	Jesús Salinas Ibáñez Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació	Accions de desenvolupament comunitari per a la societat de la informació i el coneixement a la comunitat aimara de l'altiplà bolivià, BOLÍVIA.	16.000 €
3	Jesús González Pérez Departament de Ciències de la Terra	Reestructuració territorial sostenible de llocs turístics madurs. Transferència de metodologies i bones pràctiques a partir dels estudis d'ocupació i usos del sòl a Varadero, CUBA.	16.000 €
4	Maria Antònia Carbonero Gamundí Departament de Filosofia i Treball Social	Dones i apoderament en zones costaneres. Desenvolupament local sostenible en els municipis de Guamá i Santiago de Cuba, CUBA.	8.104,64 €

5	Fernanda Caro Blanco Departament de Filosofia i Treball Social	Formació de formadors III: Capacitació i sensibilització de tècnics i professionals que treballen amb menors en situació de risc social, EL SALVADOR.	11.500,00 €
6	Antoni Aguiló Pons Departament d'Infermeria i Fisioteràpia	Projecte de prevenció, capacitació i promoció de la salut en l'àmbit escolar sobre hàbits tòxics i alimentaris a la ciutat de Guaranda, EQUADOR.	16.950 €
7	Maria Antònia Riera Jaume Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació	Projecte de cooperació a Etiòpia amb suport i formació dins el sector universitari educatiu especialitzat en pedagogia, serveis socials, psicologia i sociologia, ETIÒPIA.	11.000,00 €
8	Miquel Bennàsar Veny Departament d'Infermeria i Fisioteràpia	Facilitar l'accés als serveis de salut sexual i reproductiva de les dones sense llar a la ciutat d'Eldoret i voltants, KENYA.	19.300 €
9	Carlos Juiz García Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica	Consolidació de la implantació d'assignatures de postgrau al màster en informàtica de la FPUNA, PARAGUAI.	15.750 €
10	Miguel Ángel Miranda Chueca Departament de Biologia	Millora de les estratègies de control d'insectes vectors de malalties tropicals desateses a l'Amazònia peruana, mitjançant la investigació científica, PERÚ.	12.000,00 €
11	Manuel Miró Lladó Departament de Química	Impuls a la producció de raïm de taula i vinificació com a mercat emergent al nord de Tailàndia, TAILÀNDIA.	8.300,00 €
		TOTAL	150.904,64 €

Per distribució geogràfica, es pot observar una concentració dels projectes finançats a Sud-amèrica i Amèrica Central i el Carib:

En forma de resum, a continuació es descriuen els projectes executats en el marc de la VII Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament - 2010 ordenats per ordre alfabètic segons el país on s'han desenvolupat. Són els següents:

BOLÍVIA

Accions de desenvolupament comunitari per a la societat de la informació i el coneixement a la comunitat aimara de l'altiplà bolivià

Responsable: Jesús Salinas, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Equip: Adolfin Pérez, Santos Urbina, Francesca Negre i Bàrbara de Benito, de la UIB; i Ricardo Cenker, Marcelina Condori i Francisco Flores, de la UAC.

Contrapart: Unidad Campesina de Batallas de la Universitat Catòlica Boliviana.

Ubicació: La Paz, Bolívia.

Objectius:

Disseny, organització i posada en marxa de serveis educatius per a comunitats rurals de l'ètnia aimara, contribuint a integrar esforços de diferents institucions, conscients que l'accés a una educació de qualitat a tots els nivells i a la formació superior constitueix una de les vies de desenvolupament d'aquestes comunitats.

Els objectius específics que es plantejaren són els següents:

- Oferir a grups minoritaris i comunitats aïllades i/o en situació de pobresa oportunitats de comunicació i integració socioeconòmica i de formació.
- Explorar fórmules innovadores per a l'accés comunitari a les TIC que permetin optimitzar la convergència de tecnologia i serveis de formació i desenvolupament local i regional, d'acord amb les característiques culturals pròpies de cada comunitat.
- Possibilitar més oportunitats dels ciutadans a través d'un sistema modern i adequat d'educació a distància i integrat a la xarxa.

Quantitat assignada: 16.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

En el marc del present projecte es varen dur a terme les activitats següents:

- Realització de diferents cursos i tallers per a la capacització en TIC dels dinamitzadors i per a la capacització d'estudiants, docents i tècnics de la UAC-Batallas.
- Anàlisi de les possibilitats dels diferents centres formatius de les unitats acadèmiques camperoles de la zona per a l'aplicació de nous projectes i iniciatives econòmiques derivades de la implantació de les TIC.
- Creació d'un espai web que servís de plataforma de gestió de continguts, amb documentació compartida del projecte, eines i recursos, així com espais de comunicació per als grups de treball amb fòrums i missatgeria interna.
- Estada formativa de dos membres de la contrapart a la UIB.

El projecte contribueix als esforços de distintes institucions locals per oferir l'accés a una educació de qualitat a les comunitats rurals d'ètnia aimara, així com a l'aplicació d'iniciatives per al desenvolupament local. L'impacte del projecte a la zona ha suscitat interès en altres unitats acadèmiques camperoles de la zona que inicialment no hi participaven.

Reestructuració territorial sostenible de llocs turístics madurs. Transferència de metodologies i bones pràctiques a partir dels estudis d'ocupació i usos del sòl a Varadero

Responsable: Jesús M. González, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Equip: Antoni Artigues, Onofre Rullan, Ismael Irigoy, Ernest Canyada i Macià Blázquez, del Departament de Ciències de la Terra; Avel·lí Blasco, de Dret Públic; Enrique Navarro, de la Universitat de Màlaga; Eduardo Salinas, Ricardo Remond, Pedro Acevedo, Maite Echarri i Lauren Montano, de la Universitat de l'Havana, i Yanira Arias, de l'Oficina de Planificació de Varadero.

Contrapart: Universitat de l'Havana.

Ubicació: l'Havana, Cuba.

Objectius:

La cooperació es va centrar en l'adquisició del material cartogràfic necessari per a l'elaboració d'un sistema d'informació geogràfica (SIG) sobre usos del sòl de Varadero. En tot moment, l'equip de la UIB va assessorar en la realització i l'anàlisi posterior del SIG. A més, es va centrar de la posada en comú de coneixements i bones pràctiques en la matèria, en el treball de camp i en les sortides tècniques per Varadero.

Els objectius específics eren:

- Elaborar un SIG sobre ocupació i usos del sòl de Varadero, fins a situar-ho al mateix nivell de desenvolupament dels SIG existents a la Platja de Palma i Torremolinos.
- Realitzar estudis comparatius sobre desenvolupament turístic, reconversió i rehabilitació de llocs turístics.
- Establir les bases metodològiques per a l'estudi dels models de desenvolupament del turisme litoral a Cuba.
- Intercanviar i compartir coneixements i experiències en la matèria.

Quantitat assignada: 16.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

En aquesta segona fase del projecte, es realitzaren les activitats següents:

- SIG com a instrument essencial per a l'ordenació, planificació i gestió territorial.
- Elaboració i edició d'un document de bones pràctiques, que convenientment distribuït i difós entre els actors i agents implicats, reafirma la necessitat de la planificació sostenible, contenció al creixement i sostenibilitat, i avala els objectius del treball dels principals organismes conservacionistes i docents universitaris participants en el projecte, per tal de conscienciar sobre la fragilitat del sistema ecològic enfront de les amenaces del turisme.
- Visites a Mallorca per part de membres de la contrapart.
- Adquisició i cessió de material específic per a l'enfortiment institucional.
- Realització d'un seminari a Varadero: exposició d'experiències i debat en un territori en fase de creixement turístic que necessita introduir mecanismes més exigents de control i apostar per la *rehabilitació*.

Amb l'execució del projecte s'ha obtingut la redacció d'un article científic a partir dels resultats obtinguts del treball de camp enviat a la revista *International Journal, of Urban and Regional Research*, per a la difusió del coneixement i dels resultats del projecte.

Dones i apoderament en zones costaneres. Desenvolupament local sostenible en els municipis de Guamá i Santiago de Cuba

Responsable: Maria Antònia Carbonero, professora del Departament de Filosofia i Treball.

Equip: Vanesa Vázquez, professora del Departament de Filosofia i Treball, i Rosa Cursach, Andrea Beltrano i Romina Perazzollo, estudiants de tercer cicle i postgrau de la UIB; Ofelia Pérez, Isabel Poveda i Dagnisia Larrondo, de la Universitat d'Orient; Maricela Rivafllechas, del Centro Universitario Municipal de Guamá; i Pedro Beatón, delegat del Ministeri de Ciència, Tecnologia i Medi Ambient a la província de Santiago de Cuba.

Contrapart: Universitat d'Orient.

Ubicació: Cuba.

Objectius:

Construcció d'una estratègia per generar capacitat d'apoderament en les dones en els projectes de maneig integrat de zones costaneres en els municipis de Guamá i Santiago de Cuba.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Formar alumnat de postgrau, professorat, investigadors i professionals en perspectiva de gènere.
- Capacitar i assessorar en perspectiva de gènere les dones gestores de projectes de desenvolupament sostenible.
- Capacitar i assessorar en processos d'investigació-acció enfocats a les metodologies qualitativa i quantitativa per a la investigació aplicada.
- Enfortir la relació institucional entre ambdues universitats mitjançant el funcionament de l'aula de postgrau

creada en un projecte anterior.

- Difondre els resultats fruit de la recerca i sensibilitzar en perspectiva de gènere.

Quantitat assignada: 8.104,64 euros, a càrrec de la partida per a CUD del pressupost de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

- Impartició en el municipi de Guamá dels seminaris de formació: «Les avaluacions d'impacte ambiental de gènere: paradigmes sobre gènere, metodologia i indicadors» i «Mètode etnogràfic: observació participant en els estudis de gènere».
- Impartició en el Centro de Estudios Multidisciplinarios de Zonas Costeras (CEMZOC) de la Universitat d'Orient de les conferències: «La cura en el centre de la vida: ecofeminisme i ciutadania» i «Genealogia dels estudis feministes i el gènere com a categoria útil per a l'anàlisi social».
- Realització de treball de camp, amb l'assessorament previ sobre els instruments de treball, sobre una mostra de 20 entrevistes i el seu posterior processament de dades.
- Participació en el IV Col·loqui internacional Estudis de Gènere: Teories i Pràctiques.

Amb el present projecte es dona continuïtat a les activitats de l'aula de postgrau creada en un projecte anterior i es consolida el treball realitzat en perspectiva de gènere en els projectes de desenvolupament ecomunitari. Per altra banda, cal destacar la implicació i participació de les administracions i els serveis públics de Guamá, que possibilitaran una més gran repercussió de la tasca realitzada.

EL SALVADOR

Formació de formadors III: Capacitació i sensibilització de tècnics i professionals que treballen amb menors en situació de risc social

Responsable: Fernanda Caro, professora del Departament de Filosofia i Treball Social.

Equip: Miquel Àngel Oliver i Carlota Socias, professores de la UIB; Francisca Canyelles, alumna de la UIB, i Esperanza Mejía, Nadia Isolina i Xiomara Rivas, de FUNSALPRODESE.

Contrapart: Fundación Salvadoreña para la Promoción Social y el Desarrollo Económico (FUNSALPRODESE).

Ubicació: El Salvador.

Objectius:

Reduir el risc d'exclusió social dels joves a través de la seva inserció sociolaboral.

Els objectius específics que es plantejaren són els següents:

- Capacitar i sensibilitzar funcionaris públics, tècnics i professionals que treballen amb joves en situació de risc social a El Salvador, per al disseny i aplicació de plans d'inserció socioprofessionals.
- Intercanviar experiències en l'abordament de situacions de risc i conflicte social que impliquen joves entre Mallorca i El Salvador.

Quantitat assignada: 11.500 euros, a càrrec de la partida per a CUD del pressupost de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

En el marc del present projecte es varen dur a terme les següents activitats, les quals complementaren les accions formatives realitzades en projectes anteriors:

- Accions formatives dirigides a personal tècnic d'entitats i administracions locals dividides en tres mòduls: a) Factors, característiques i indicadors de joves en situació de risc social i exclusió, b) Formulació i desenvolupament de programes i projectes comunitaris d'inserció, i c) Resolució i mediació en el maneig del conflicte.
- Estada formativa de dos membres de la contrapart a la UIB, en la qual es conegueren diferents iniciatives per a la promoció i inserció social de joves en risc i conflicte a Mallorca.

Els aspectes tractats a les sessions formatives han estat valorats de forma molt positiva, i de gran utilitat per a l'aplicació i intervenció professional i tècnica dels beneficiaris del projecte i la contrapart.

EQUADOR

Projecte de prevenció, capacitat i promoció de la salut en l'àmbit escolar sobre hàbits tòxics i alimentaris a la ciutat de Guaranda, Equador

Responsable: Antoni Aguiló, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Equip: Carlos Moreno, Miquel Bennàsar i Elisa Bosch, del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia, i Joscelito Solano, Cecilia Vilacencio, Mariela Gaibor, Carlos Ocampo, Erica Vizcaina, Patricia Guerra, Jaime García, Lorena Ballesteros i Marco Dávila, de la Universitat Estatal de Bolívar.

Contrapart: Universitat Estatal de Bolívar (UEB).

Ubicació: Equador.

Objectius:

Per a aquesta segona fase, es proposa una estratègia de promoció de la salut i enfortiment de capacitats enfocada a l'àmbit escolar mitjançant la capacitat de líders i l'apoderament dels nins i nines a través d'una campanya d'educació sanitària per promoure un ambient escolar favorable als canvis proposats.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Capacitar els professors/es i mestres i equips directius dels col·legis.
- Capacitar líders escolars.
- fer disminuir el consum d'alcohol i substàncies tòxiques, així com el patró de consum.
- Incrementar l'alimentació saludable i millorar els hàbits alimentaris dins el context de la idiosincràsia alimentària.
- Avaluar l'impacte de la intervenció.

Quantitat assignada: 16.950 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

En aquesta segona fase del projecte, es realitzaren les activitats següents:

- Elaboració de material didàctic de capacitat per implementar l'educació sobre hàbits tòxics i sobre educació quant a alimentació saludable en l'alumnat.
- Elaboració del qüestionari inicial sobre hàbits tòxics i un sobre coneixements bàsics en alimentació saludable.
- Preparació de qüestionari final de satisfacció i de coneixements, i actituds i anàlisi de resultats obtinguts.
- Organització de tallers de capacitat per a professorat de les tres escoles.
- Participació en les «casas abiertas» (carpes informatives al pati de les escoles).
- Visita i lliurament dels equips informàtics a cada escola.
- Entrevista amb els diferents equips d'enquestadors i anàlisi i depuració de la base de dades.
- Elaboració de les primeres conclusions qualitatives amb els responsables del projecte a la UEB.

Uns dels resultats de més èxit han estat el de l'anàlisi de les dades obtingudes a partir de l'aplicació de qüestionaris a la població objecte de l'estudi, la seva difusió en la comunitat universitària i la formació dirigida a més de vuitanta mestres.

EQUADOR i ARGENTINA

Formació i coneixement de les societats indígenes per al seu desenvolupament mitjançant el turisme rural i comunitari

Responsable: Miquel Seguí, professor de Ciències de la Terra.

Equip: Mateo Estrella, de la Facultat de Turisme de la Universitat de Cuenca, Patricia Ercolani, del Departament de Geografia i Turisme de la Universitat Nacional del Sud, i Ernest Canyada, de l'ONG Alba Sud.

Contrapart: Universitat de Cuenca i Universitat Nacional del Sud.

Ubicació: Equador i Argentina.

Objectius:

Aconseguir formar un grup de persones preparades per liderar els empreniments rurals i comunitaris. La recerca va anar encaminada a conèixer millor les característiques d'aquestes comunitats rurals i indígenes, de tal manera que les experiències de turisme comunitari permetin atalaiar unes més grans possibilitats d'èxit.

Els objectius específics han estat:

- Capacitar les persones de més iniciativa i esperit de lideratge per dur a terme les activitats de turisme rural i comunitari, dintre de les comunitats rurals en les quals viuen.
- Descobrir la idiosincràsia pròpia de les comunitats indígenes per tal de no equivocar-nos en la posada en marxa d'iniciatives de turisme rural i comunitari.
- Analitzar l'organització interna de les comunitats indígenes per evitar que certs individus d'aquestes comunitats monopolitzin a favor seu el treball comunitari aplicat al desenvolupament turístic.
- Permetre a les persones que han participat en el projecte de cooperació dut a terme al sud-oest de la província de Buenos Aires, completar la seva formació, ampliar els seus coneixements i seguir en contacte amb el món universitari, que fins ara els ha donat suport i format.

Quantitat assignada: 16.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

- Entre els resultats aconseguits, es destaca l'èxit del seminari sobre el turisme rural i comunitari que s'organitzà a l'Equador: Oportunidades y Desafíos del Turismo Rural y Comunitario, amb la implicació i participació de les comunitats indígenes locals.
- El postgrau a l'Argentina permet donar una formació d'alt nivell al personal que ha participat durant aquests darrers sis anys en els projectes de cooperació que l'Oficina de Cooperació de la UIB ha subvencionat a la regió del sud-oest de la província de Buenos Aires, que han permès a gent de baixa qualificació al principi del projecte arribar a tenir una formació universitària.
- El fet de realitzar el seminari de Quito ha permès un intercanvi molt enriquidor entre el món universitari i

els responsables de les comunitats indígenes sobre el turisme comunitari, la seva problemàtica, l'explicació de l'alt índex de fracàs d'aquesta fórmula i la posada en marxa de noves experiències amb més possibilitats d'èxit.

ETIÒPIA

Projecte de cooperació a Etiòpia amb suport i formació dins el sector universitari educatiu especialitzat en pedagogia, serveis socials, psicologia i sociologia

Responsable: Maria Antònia Riera, professora del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Equip: Maria Ferrer, Dolors Forteza i José Luis Ortego, professors de la UIB; Karla Miko, alumna de la UIB, i Yitbarek Woldehawariat i Zenebe Baraki, de la Universitat de Wollo.

Contrapart: Universitat de Wollo.

Ubicació: Kombolcha, Etiòpia.

Entitat col·laboradora: Iniciativa Pro Infància (IPI Cooperació).

Objectius:

Col·laboració entre la Universitat de Wollo i la Universitat de les Illes Balears per a l'enfortiment institucional en els àmbits de la pedagogia, serveis socials, psicologia i sociologia del professorat i alumnat de la Universitat de Wollo.

Els objectius específics que es plantejaren són els següents:

- Donar suport al professorat amb formació específica dins els sectors educatiu i social.
- Contribuir a la millora de la qualitat docent a la Universitat de Wollo.
- Proporcionar al professorat i a l'alumnat recursos específics.
- Col·laborar amb el departament d'educació i de serveis socials de la regió per a la formació contínua dels seus treballadors.
- Formalitzar les relacions institucionals entre la Universitat de Wollo i la UIB.

Quantitat assignada: 11.000 euros, a càrrec de la partida per a CUD del pressupost de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

En el marc del present projecte es varen dur a terme les activitats següents:

- Anàlisi conjunta de les necessitats formatives i planificació de les accions i els continguts a treballar.
- Sessions formatives sobre aprenentatge significatiu i la seva aplicació, constructivisme dins l'aula, aspectes didàctics, mapes conceptuals i metodologia de projectes per al professorat i alumnat de la Universitat de Wollo.
- Visites i reunions amb professionals d'escoles de Dessie i Kombolcha; i anàlisi del projecte educatiu del centre Negus Michael.

El projecte ha permès formalitzar un conveni de col·laboració entre ambdues universitats i la voluntat de continuar donant suport a l'enfortiment institucional de la Universitat de Wollo, especialment en l'àrea de formació de futur professorat.

KENYA

Facilitar l'accés als serveis de salut sexual i reproductiva de les dones sense llar a la ciutat d'Eldoret i voltants

Responsable: Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Equip: Francesca Salvà i Immaculada Gómez, del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació; Esperança Ponsell, Pilar Ferrer de Sant Jordi i Carme Alfaro, del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia de la UIB; així com Irene Marete, Evelyn Rotich i Isabella Mbai del Departament d'Infermeria de la Universitat Moi.

Contrapart: Universitat Moi.

Ubicació: Regió d'Eldoret, Kenya.

Objectius:

En aquesta segona fase, el projecte se centrà en la investigació aplicada. Els objectius específics eren:

- Organitzar un seminari per difondre les conclusions entre les responsables dels serveis de salut i socials, així com a polítics i professionals.
- Proporcionar serveis de rehabilitació i reinserció a les dones i nins/es sense llar (oferir un servei de formació professional per incorporar les dones al món laboral i poder així independitzar-se).
- Proporcionar serveis de salut reproductiva a les dones sense llar amb col·laboració de l'Hospital Universitari de la Moi.
- Promoure canvis de conductes i estils de vida saludables, així com l'assessorament en salut a les dones i nins/es que viuen al carrer.
- Avaluar la intervenció i difondre els resultats de l'experiència.
- Difondre els resultats en matèria de cooperació al desenvolupament a la comunitat nacional i internacional.

Quantitat assignada: 19.300 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

- Es proporcionaren serveis de rehabilitació i reinserció a les dones i nins sense llar, oferint un servei de formació professional per incorporar les dones al món laboral i així poder independitzar-se, essent independents econòmicament.
- Es proporcionaren serveis de salut reproductiva a les dones sense llar amb col·laboració del Hospital Universitari de la Moi.
- Es promocionaren canvis de comportament i assessorament a les dones que viuen al carrer (realitzar promoció de la salut i aconsellament).
- S'organitzà un seminari per difondre les conclusions a les responsables dels serveis de salut i socials, així com a polítics i professionals.

Es destaca del present projecte la seva contribució en la difusió dels resultats a la comunitat nacional i internacional, sent alhora un tema molt pioner. Aquestes bones pràctiques en matèria de cooperació al desenvolupament aplicables a altres països són un dels resultats més importants de la investigació. A més, els resultats de la recerca aplicada realitzada han permès a la contrapart poder millorar els serveis facilitats i la publicació en revistes científiques especialitzades.

PARAGUAI

Consolidació de la implantació d'assignatures de postgrau al màster en informàtica de la FPUNA

Responsable: Carlos Juiz, professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica.

Equip: Ramon Puigjaner i Bartomeu Serra, del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica de la UIB; i Benjamín Barán, Christian Schaerer, Horacio Legal, María Elena García, Cristian Ramón Cappel, Alberto Giménez, Juan Esteban Talavera, Sara Arévalos, José Giménez i Alberto Amadeo, de la FPUNA.

Contrapart: Facultad Politécnica de la Universidad Nacional d'Asunción (FPUNA).

Ubicació: San Lorenzo, Paraguai.

Objectius:

- Completar la formació de professorat de la FPUNA perquè pugui fer-se càrrec dels cursos de postgrau sobre Modelatge del comportament de sistemes informàtics i de comunicacions; Avaluació i gestió del comportament de xarxes sense fils; i Gestió d'organitzacions TIC.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Completar la formació d'una professora de la FPUNA per assolir el títol de màster, imprescindible per participar com a docent en cursos de postgrau i iniciar les tesis de màster de jove professorat.
- Revisar el disseny dels cursos impartits durant 2009 i 2010 per detectar-hi problemes i deficiències que s'hi hagin pogut donar.
- Realitzar el material necessari per a la impartició dels cursos; impartició dels tres cursos prevists; i anàlisi dels resultats de cadascun d'ells.
- Participar en l'organització i realització del CLEI 2010 (Centro Latinoamericano de Estudios en Informática), conferència més important en aquest àmbit a l'Amèrica Llatina.

Quantitat assignada:

15.750 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

En aquesta tercera i darrera fase del projecte es realitzaren les activitats següents:

- Realització dels cursos prevists de postgrau sobre Modelatge del comportament de sistemes informàtics i de comunicacions; Avaluació i gestió del comportament de xarxes sense fils; i Gestió d'organitzacions TIC.
- Participació del l'equip de la UIB en la XXXVI Conferència Llatinoamericana d'Informàtica, promoguda pel CLEI, a la Universitat Nacional d'Asunción, amb la realització dels tutorials «El gobierno de las tecnologías de la información y de las comunicaciones» i «Evaluación de desempeño en sistemas TICs», respectivament.
- Estada formativa de dos membres de la contrapart a la UIB per complementar la seva formació i treballar en les tesis respectives.

La contribució i feina feta per l'equip de la UIB juntament amb la contrapart en el marc del present projecte i anteriors ha contribuït al posicionament i visibilització de la Universitat Nacional d'Asunción en l'àmbit de la informàtica a escala llatinoamericana, i mostra d'això és el fet d'haver estat elegits per a la realització del CLEI-2010. L'enfortiment institucional de la contrapart comença a mostrar importants resultats.

PERÚ

Millora de les estratègies de control d'insectes vectors de malalties tropicals desateses en l'Amazònia peruana, mitjançant la investigació científica

Responsable: Miguel Ángel Miranda, professor del Departament de Biologia.

Equip: Claudia Paredes i Margalida Miquel, professores de la UIB; Pedro Castellanos i Emilio Lecaros, de la contrapart; i Audrey Lenhart, Amy Morrison i Helvio Astete, d'entitats col·laboradores.

Contrapart: Universitat Nacional Major de San Marcos.

Ubicació: Perú.

Entitat col·laboradora: Liverpool School of Tropical Medicine i Universitat de Califòrnia a Davis.

Objectius:

Contribuir al coneixement i control de les malalties tropicals oblidades transmeses per insectes vectors al Perú.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Avaluar la residualitat dels insecticides Bomba 10% PM (alfacipermetrina) i deltametrina enfront dels mosquits de l'espècie *Aedes aegypti* en tres substrats predominants d'habitatges als districtes de Punchana i San Juan.
- Determinar l'eficàcia i residualitat de les malles Zerovector impregnades amb deltametrina 55mg/m² enfront dels mosquits *Aedes aegypti* en condicions de laboratori.
- Aportar als pobladors de les zones d'estudi les malles insecticides Permanent 3.0.
- Col·laborar en la implementació d'equipament per al laboratori de control biològic de la Universitat Nacional Major de San Marcos.

Quantitat assignada: 12.000 euros, a càrrec de la partida CUD del pressupost de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

- Compra i instal·lació de mosquiteres impregnades amb insecticida ITN i control de la seva incidència i efectivitat.
- Determinació de la presència d'espècies transmissores de malalties i identificació morfològica d'aquestes.
- Realització de bioassaigs de residualitat de l'insecticida Bomba 10 PM (alfacipermetrina) en tres tipologies d'habitatges típics de la zona: fusta sense pintar, fusta pintada i totxana sense cobrir.
- Avaluació de l'ús de malles Zerovector, les quals contenen insecticida Deltametrina que s'allibera lentament, cosa que fa que tinguin una efectivitat prolongada.

Els resultats parcials de l'estudi en el cas de l'insecticida Bomba 10 PM no són concloents. En canvi, en el cas de les malles Zerovector impregnades amb Deltametrina 55mg/m² s'ha demostrat que tenen una alta eficiència, i s'espera ampliar l'estudi en el futur.

Per altra banda, s'ha contribuït a l'enfortiment de la contrapart, consolidant un equip d'investigació internacional de caràcter multidisciplinari format per investigadors de la Universitat Nacional Major

de San Marcos (Perú), Liverpool School of Tropical Medicine (Regne Unit), Universitat de Califòrnia a Davis (amb seu a Iquitos) i Universitat de les Illes Balears (Espanya).

TAILÀNDIA

Impuls a la producció de raïm de taula i vinificació com a mercat emergent al nord de Tailàndia

Responsable: Manuel Miró, professor del Departament de Química.

Equip: José Escalona i Warunya Boonjob, de la UIB; i Kate Grudpan, de la Universitat de Chiang Mai.

Contrapart: Universitat de Chiang Mai.

Ubicació: Muang, Tailàndia.

Entitat col·laboradora: Rojal Project Foundation.

Objectius:

Transferència de tecnologia i metodologia quimicobiològica per tal d'augmentar el nivell de sucres al raïm de les plantacions del nord de Tailàndia i potenciar així un nou mercat emergent al país.

Els objectius específics que es plantejaren són els següents:

- Avaluar el microclima de les zones muntanyoses del nord de Tailàndia.
- Conèixer les propietats físiques i químiques del sòl.
- Conèixer les pràctiques culturals dels pagesos quant al reg i maneig del sòl i vinya.
- Formació de la contrapart en noves metodologies automàtiques per al monitoratge ambiental i de bones pràctiques agrícoles per millorar la qualitat i productivitat de la vinya.
- Reforçament de l'acord marc entre ambdues universitats quant a col·laboració acadèmica i científica.

Quantitat assignada: 8.300 euros, a càrrec de la partida per a CUD del pressupost de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

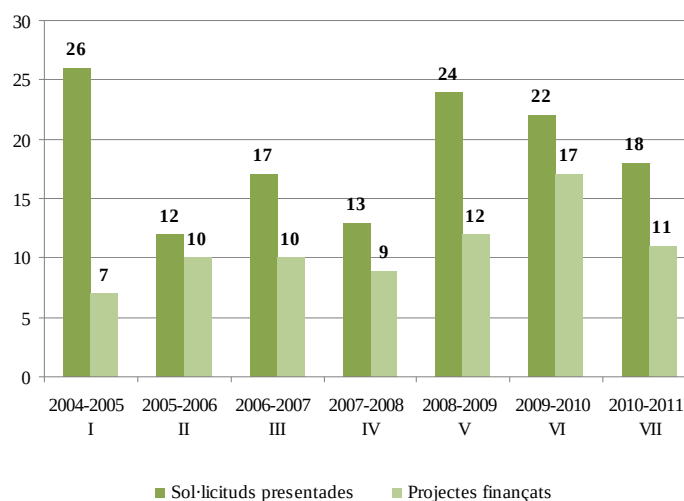
En el marc del present projecte es varen dur a terme les activitats següents:

- Reunions de treball amb directius i responsables del Royal Project Foundation, organisme local clau per dur a terme el projecte i la seva potencial expansió entre els camperols de la zona.
- Sessions formatives per explicar les possibles causes de la manca de dolçor del raïm i oferir possibles solucions per tal de millorar-ne la qualitat a les plantacions del nord del país.
- Visites tècniques als centres d'experimentació i desenvolupament localitzats a Nong Hoi, Inthanon i Kung Wang, on s'efectuaren recomanacions per a la millora del cultiu de raïm incidint en el nombre de collites anuals, caracterització fisicoquímica del sòl, modificacions del sistema de poda actual, canvis de sistema de reg i fertilització i utilització de sistemes de protecció física del raïm.
- Anàlisis per al desenvolupament de mètodes automàtics i ràpids de detecció del nivell de sucres al raïm.

El projecte ha ofert les bases per introduir millores en les plantacions de raïm del nord del país i així obtenir un fruit de qualitat que permeti la realització de vins locals en un mercat emergent.

Al gràfic següent es pot observar l'evolució tant del nombre de sol·licituds presentades en el marc de les diferents convocatòries des del seu inici, l'any 2004, com el nombre de projectes aprovats i finançats en el transcurs de les convocatòries:

Una important millora quant a la gestió de projectes ha estat l'elaboració, conjuntament amb el Servei de Control i Pressupost de la UIB, d'un procediment econòmic amb l'objectiu de facilitar a les persones responsables dels projectes de cooperació i al personal administratiu dels centres respectius, la gestió dels ajuts econòmics dels projectes de cooperació universitària al desenvolupament, que permeti resoldre els dubtes i alhora donar alternatives a les diferents situacions atenent sempre les disposicions establertes a la Llei de subvencions. El mes de febrer de 2011 es va fer difusió del procediment també entre el professorat responsable de projectes, com una eina que els pugui donar suport en la seva feina gestora.

Durant el curs acadèmic 2010-11, també en el marc de cada un dels projectes aprovats en aquesta edició, es varen organitzar algunes activitats de la mà de les persones membres d'algunes de les contraparts que visitaren la UIB, com per exemple, el dia 13 de setembre de 2011 a les 12 hores, la conferència «El papel de la Universidad en la Cooperación Internacional», a càrrec del professor i director de Relacions Internacionals de la Universidad Estatal de Bolívar (UEB), Equador, Joscélito Solano, i la conferència «La gestión de riesgos y catástrofes en el marco de la cooperación internacional» a càrrec del professor de gestió de riscos de la Facultat de Salut i de l'Ésser Humà i responsable d'Investigació de la UEB Carlos Ocampo, a l'aula C211 de l'edifici Guillem Cifre de Colonya, entre d'altres.

Durant la convocatòria el personal tècnic de l'OCDS realitzà tasques de suport i assessorament al professorat responsable dels projectes finançats davant dubtes o incidències en la seva execució; féu el seguiment i la valoració intermèdia dels projectes, mantenint reunions amb els/les responsables; i realitzà les tasques de seguiment de finalització i clausura dels projectes dins els terminis estipulats, així com el tancament i revisió de memòries finals de cadascun dels projectes, fent els informes tècnics corresponents.

4.2. Formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León

Durant el curs acadèmic 2010-11 es va dur a terme la segona fase del Projecte de formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM (Telpaneca, Totogalpa, Las Sabanas, San Lucas) en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León. Aquesta segona fase pretenia continuar la formació iniciada durant el curs acadèmic anterior, per tal de millorar la qualitat educativa dels municipis de Telpaneca, Totogalpa, Las Sabanas i San Lucas del departament de Madriz a Nicaragua.

Aquest projecte es dugué a terme en el marc del conveni vigent entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

D'igual manera que en la fase anterior del projecte, l'acció comptà amb la col·laboració de l'entitat local Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM) i la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua - León (UNAN-León), així com amb el suport i l'ajuda del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació (FMSC).

Durant la primera fase del projecte es va atendre la gestió de l'aula, l'aplicació de metodologies participatives i la direcció de centres educatius. Per altra banda, els esforços d'aquesta segona fase es varen centrar a oferir cursos monogràfics de 30 hores de durada (16 de presencials i 14 de no presencials mitjançant l'aula virtual gestionada per la UIB) amb els objectius de desenvolupar temes relacionats amb les didàctiques específiques de les diferents matèries que imparteixen els docents dels municipis esmentats (Matemàtiques, Llengua, Ciències Socials, Ciències Naturals i Física i Química), adquirir habilitats i sensibilitat per treballar amb metodologies d'educació inclusiva i aconseguir dominar les noves tecnologies en l'àmbit educatiu.

Per dur a terme els objectius fixats, 3 professors de diferents departaments de la UIB (Javier González de Alaiza García, del Departament de Ciències de la Terra; Félix Rodríguez Díaz, del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica; i Antoni Salvà Salvà, del Departament de Química), juntament amb Jaume Roig, assessor de formació permanent del Centre de Professorat de Palma Jaume Cañellas Mut, es desplaçaren a Nicaragua del 7 al 21 de juliol de 2011.

Un cop allà, es varen dur a terme les tasques previstes amb la UCOM i la UNAN-León, que incloïen reunions d'organització i seguiment del treball de tot l'equip, preparació dels cursos monogràfics i material didàctic de suport; i el mateix desenvolupament dels cursos monogràfics organitzats.

Als cursos hi varen assistir un total de 203 persones de les diferents municipalitats esmentades, entre mestres de primària i professorat de secundària.

Per donar suport a les accions formatives i sobretot per dur a terme la part no presencial dels cursos, es va continuar treballant a través de la plataforma virtual dissenyada expressament per a aquest projecte en la primera fase.

Per a la posada en marxa i l'execució de la segona fase del projecte, l'OCDS va realitzar una important tasca d'organització, la qual va suposar la coordinació de les diferents institucions implicades en l'execució del projecte (professorat dels diferents departaments de la UIB, UNAN-León, FMSC i UCOM), la realització de reunions de treball per definir el paper de cada una, reunions de seguiment de les accions que s'anaven realitzant, gestió del pressupost i avaluació un cop finalitzada la segona fase del projecte.

A més, per dotar d'un marc legal la col·laboració de les diferents institucions implicades en l'execució del projecte, des de l'OCDS es va tramitar la signatura d'un protocol específic de col·laboració amb el FMSC, el qual es va signar el 8 de març de 2011.

Per a la tercera fase del projecte a desenvolupar al llarg del proper curs acadèmic 2011-12, s'ha previst treballar aspectes relacionats amb l'atenció a la diversitat, orientació educativa i tutoria acadèmica, així com reforçar les didàctiques específiques d'acord amb les necessitats detectades durant les sessions realitzades durant el curs 2010-11.

Cal remarcar que, com a resultat de l'experiència obtinguda a la primera fase del projecte, els professors Miquel F. Oliver Trobat, Dolors Forteza Forteza i Xavier González de Alaiza García varen elaborar un article titulat «FP-UCOM. Un projecte de formació del professorat en els municipis de la Unitat de Concertació i Cooperació Municipalista de la província de Madriz (Nicaragua)», el qual es va incloure a l'edició de juliol de 2011 de la revista *Entre Municipios* editada per la UCOM.

5. Voluntariat universitari

5.1. Programa Estades Solidàries

L'OCDS va convocar per setè any consecutiu el programa Estades Solidàries (estiu 2011) per oferir a l'alumnat de la UIB l'oportunitat de realitzar tasques de voluntariat en l'àmbit de la CUD en països empobrits en col·laboració amb diferents entitats de les Illes Balears i contraparts locals dels països del Sud (Amèrica Central, Àsia i nord d'Àfrica). Aquest programa se segueix marcant els objectius següents:

- ✓ **Conèixer** altres realitats en països del Sud a través de la realització d'activitats de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament.
- ✓ **Conviure** amb la població local del país de destinació, aprenent dels seus coneixements, tradició i cultura.
- ✓ **Compartir** experiències de la vida quotidiana i la creació de vincles personals i solidaris.

Les entitats de les Illes Balears i les seves respectives contraparts als països del Sud que han col·laborat en aquesta edició apareixen resumides a la taula següent:

<i>Entitats de col·laboració en matèria de voluntariat en cooperació al desenvolupament</i> <i>CURS ACADÈMIC 2010 –11</i>
Fundació Vicenç Ferrer (FVF) – Rural Development Women (RDW)
Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB) – Unió de Joves de Saguia el Hamra i Río de Oro UJSAURIO
Ajuda en Acció – Ajuda en Acció Equador (Intag)
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació – Instituto de Promoción Humana (INPRHU-Ocotal)
Alcúdia Solidària – Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente (CANAT)

Es destaquen el gran nombre de novetats en la gestió del programa respecte als anys anteriors, que es resumeixen en els aspectes següents:

- la incorporació de dues places amb una nova ONGD Alcúdia Solidària i la seva contrapart Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT) a la regió de Piura, Perú, com a país nou de destí;
- una altra nova incorporació de l'ONGD Ajuda en Acció i la seva contrapart Ajuda en Acció Equador a Intag, Equador, també com a país nou de destí;
- dos perfils nous amb experiència en història de l'art, arqueologia, antropologia i turisme amb l'ONGD Treball Solidari amb la nova contrapart Instituto de Promoción Humana (INPRHU), Somoto, Nicaragua;
- dos nous perfils de tipus socioeducatiu, amb coneixements de gestió ambiental, temes de salut i/o gènere amb el Fons Mallorquí de Solidaritat i la nova contrapart Instituto de Promoción Humana INPRHU – Ocotal, Niaragua;

- es va implementar un full d'avaluació per a les contraparts implicades, per tal de poder conèixer les seves consideracions sobre el programa en general i sobre cada un/a dels o de les alumnes participants, concretament.
- i la consolidació del bloc «Tu hi pintes molt» a la web de l'OCDS, com a espai on poder compartir les experiències de l'alumnat participant amb la resta de la comunitat universitària.

Relació d'entitats i places de voluntariat per al programa Estades Solidàries 2011

Programa: Taller d'artesanía de comerç just per a dones amb discapacitat	
País	Índia, Anantapur.
Entitat	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Fundació Vicente Ferrer, entitat que treballa de forma integral a la zona d'Anantapur per millorar les condicions de vida de les comunitats més pobres i excloses.
Nre. places	2
Perfils	Preferentment, un/a estudiant d'Economia, Ciències Empresarials i/o Administració i Direcció d'Empreses, i l'altre perfil és obert a tots els estudis. Coneixements de llengua anglesa mitjans alts per poder desenvolupar les tasques assignades sense problemes de comunicació (es realitzarà prova de nivell oral si es considera necessari).
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes (juliol-agost). Més un mes de col·laboració amb la FVF abans i un mes després de l'estada.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - de gestió del cicle de comercialització dels productes artesanals elaborats a l'Índia, per ser venuts a Espanya com a comerç just i responsable. - d'establiment i revisió de política de preus per als productes fabricats i de gestió i control d'estocs als tallers d'artesanía. - d'elaboració de fitxes de seguiment de les beneficiàries, fitxes tècniques dels productes per comercialitzar a Espanya i enquestes de qualitat. - d'aportar idees de millora de la gestió de la botiga de comerç just i, especialment, de l'atenció a clients. - d'atenció a les visites del programa d'apadrinament de la FVF a Espanya.
Programa: Programa d'estiu de trobada d'estudiants i joves	
País	Campaments de refugiats del poble sahrauí, Tindouf, Algèria, i Tifariti, territoris alliberats del Sàhara Occidental.
Entitat	Unió de Joves de Saguia el Hamra i Río de Oro (UJSARIO) és una organització popular nacional que reuneix tota la joventut sahrauí i treballa pel respecte al diàleg i la democràcia, la llibertat d'expressió, els drets humans, per difondre la cultura del perdó i la pau, el suport a la igualtat, la participació i la cooperació internacional. Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB).
Nre. places	5

Perfils	Obert a tots els estudis.
Durada de l'estada	4 setmanes, el mes de juliol. Més un mes abans de col·laboració amb l'AAPSIB i un mes després de l'estada.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - Participació a la trobada de joves i estudiants emmarcada en la difusió de la causa sahrauí que se celebra cada estiu, en la qual s'organitzen conferències, taules rodones, exposicions, intercanvis culturals o campanyes de voluntariat, entre d'altres.

Programa: Programa de turisme comunitari a Intag

País	Equador (Intag).
Entitat	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Ajuda en Acció.
Nre. places	2
Perfils	Preferentment, amb formació en turisme, comercialització, administració, gestió mediambiental i/o treball socioeducatiu amb nins/es.
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes (juliol-agost). Més un mes de col·laboració amb l'entitat Ajuda en Acció abans i un mes després de l'estada.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - Les tasques es desenvoluparien en relació amb els perfils que finalment tinguin els voluntaris tenint en compte les seves formacions i capacitats, adaptant-se a les tasques que des d'Ajuda en Acció Equador es considerin preferents.

Programa: Programa de desenvolupament integral de Ciudad Antigua (Nicaragua)

País	Municipi de Ciudad Antigua, departament de Nueva Segovia, Nicaragua
Entitat	Instituto de Promoción Humana INPRHU - Ocotal. Acció realitzada en col·laboració amb el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
Nre. de places	2
Perfil	Socioeducatiu, coneixements de gestió ambiental, temes de salut i/o gènere.
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes (juliol-agost). Més un mes de col·laboració amb l'entitat el FMSC abans i un mes després de l'estada.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - Elaboració d'un diagnòstic integral del municipi en termes d'infància, salut, educació, habitatge, dona, infraestructures, etc., especialment a la zona rural del municipi.

Programa: Programa de formació integral de joves treballadors/es a Piura

País	Perú, Región Piura.
Entitat	Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT).
	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Alcúdia Solidària.
Nre. places	2
Perfils	Preferentment, socioeducatiu, de treball social, educació social, infermeria i/o fisioteràpia.
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes (juliol-agost).
	Més un mes de col·laboració amb l'entitat Alcúdia Solidària abans i un mes després de l'estada.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - Fer activitats ludicoformatives i tallers a les ludoteques situades als assentaments humans dels voltants de Piura. - Acompanyament i reforç escolar per a nins/es treballadors/es de Piura. - Donar suport als serveis de salut i fisioteràpia per a infants i joves de la contrapart.

Programa: Programa de turisme comunitari i cultural al nord de Nicaragua

País	Nicaragua, Somoto.
Entitat	Instituto de Promoción Humana (INPRHU).
	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Treball Solidari.
Nre. places	2
Perfils	Preferentment, història de l'art, arqueologia, antropologia i turisme.
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes (juliol-agost).
	Més un mes de col·laboració amb l'entitat Treball Solidari abans i un mes després de l'estada.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - Donar suport a les investigacions sobre les poblacions indígenes Chorotegas del nord de Nicaragua. - Donar suport a les tasques de realització d'un diagnòstic dels potencials turístics de la cultura indígena local al territori inclòs en l'àmbit del projecte de turisme cultural. - Facilitar processos de formació sobre interpretació del patrimoni i turisme comunitari cultural.

Com cada any, a més dels canals de difusió i comunicació utilitzats habitualment per l'OCDS, també es realitzà una sessió informativa del programa Estades Solidàries per tal de poder comunicar directament a totes les persones interessades, i de forma més propera, les característiques del programa, les places concretes, les activitats, les entitats i els països de destinació.

A més, al suplement del *Diario de Mallorca*, en data 5 de maig de 2011, es va publicar una entrevista a la tècnica responsable del programa a l'OCDS, Ruth Escribano, per tal de fer més difusió del programa dins la comunitat universitària.

La presentació de sol·licituds per participar en l'edició del programa Estades Solidàries del curs 2010-11 va romandre oberta entre el 15 d'abril i el 12 de maig de 2011, i després es va ampliar fins al 27 de maig, només per als programes: Programa d'estiu de trobada d'estudiants i joves al Sàhara Occidental; Programa de turisme comunitari a Intag, Equador; i Programa de desenvolupament integral de Ciudad Antigua, Nicaragua. Durant aquest període es varen rebre un total de 15 sol·licituds d'estudiants de la UIB.

Per poder participar en aquest programa l'alumnat ha de superar una entrevista personal i l'aplicació d'un barem establert i aprovat a l'efecte. Vistes les sol·licituds presentades i valorada la documentació, la comissió de seguiment del conveni entre la UIB amb el Govern, en data 9 de juny de 2011, resolgué la concessió de vuit (8) places a les destinacions que s'indiquen:

Entitat	País	Alumnat seleccionat i estudis
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació i Instituto de Promoción Humana (INPRHU)	Nicaragua Ciudad Antigua (Nueva Segovia)	Gabriela Bonet Bonet (mestra d'Educació Infantil) Marta Huguet Palmer (Educació Social)
Fundació Vicente Ferrer	Índia (Anantapur)	Judith Prades Capó (Biologia)
Alcúdia Solidària, Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT)	Perú (Piura)	Margalida Garí Font (Infermeria) Marina Cerván Alemany (Treball Social)
Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB) i Unió de Joves de Saguia el Hamra i Río de Oro (UJSARIO)	Algèria (Tindouf i Tifariti)	Magdalena Mascaró Seguí (Màster en Formació del Professorat) Catalina Romero Ferrà (Dret) Natalia Rodríguez García (Pedagogia)
TOTAL:		8

Posteriorment, dues alumnes seleccionades per anar a fer una estada amb l'UJSARIO als campaments de refugiats sahrauís hi varen renunciar per problemes personals, per la qual cosa es va fer inviable realitzar l'estada de grup només amb una alumna i es va anul·lar aquest programa. D'aquesta forma, el quadre definitiu de les alumnes que hi participaren és el següent:

Entitat	País	Alumnat participant i estudis
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació i Instituto de Promoción Humana (INPRHU)	Nicaragua Ciudad Antigua (Nueva Segovia)	Gabriela Bonet Bonet (mestra d'Educació Infantil) Marta Huguet Palmer (Educació Social)
Fundació Vicente Ferrer	Índia (Anantapur)	Judith Prades Capó (Biologia)
Alcúdia Solidària, Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT)	Perú (Piura)	Margalida Garí Font (Infermeria) Marina Cerván Alemany (Treball Social)
TOTAL:		5

La dotació econòmica de cada ajut per a desplaçament era equivalent al preu del bitllet fins a un màxim de 250 euros per a Algèria i de 750 euros per a la resta de destinacions. Per altra banda, l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, a través del present apartat, cobrí les despeses derivades de l'allotjament i manutenció de les persones que participaven en el programa, la coordinació de l'estada i les activitats per part de la contrapart que les acollí, així com les seves assegurances d'assistència en viatge.

L'OCDS convocà una sessió preparatòria prèvia a la partida a la qual va assistir tot l'alumnat seleccionat. S'hi tractaren els temes següents: principis i característiques de participació en el programa; coneixement del grup i persones amb les quals compartiran el programa; signatura de l'acceptació de l'ajut i recordatori dels compromisos per part del voluntari/ària i de l'OCDS; qüestions sanitàries i de seguretat generals; aspectes concrets de cada ubicació, facilitant el contacte amb alumnat participant en edicions anteriors i contactes amb les contraparts; tasques administratives de l'OCDS per al pagament dels ajuts i tramitació de les assegurances de viatge; així com recordar la importància de la participació al bloc «Tu hi pintes molt» de l'OCDS per donar a conèixer la seva experiència.

Encara que no hi va haver gaire temps d'antelació a causa de la data de resolució, l'alumnat participant féu diverses reunions prèvies a la partida i se'n feren entre l'alumnat seleccionat i les entitats d'acollida, per tal de poder preparar prèviament la participació en cada un dels programes concrets.

Durant les seves estades i posteriorment, les alumnes participants varen donar a conèixer la seva experiència a la resta de la comunitat universitària de la UIB, mitjançant la seva participació a través del bloc «Tu hi pintes molt» de l'OCDS.

Les alumnes participants en el programa, una vegada acabada l'estada, varen lliurar a l'OCDS una memòria individual en la qual es recullen les activitats dutes a terme i els aprenentatges realitzats, així com una selecció de fotografies de les experiències viscudes.

5.2. Borsa de Voluntariat Universitari

La Borsa de Voluntariat de la UIB té com a objectiu implicar un ampli ventall de persones joves en activitats de voluntariat. Aquesta borsa de voluntariat manté informades les persones inscrites sobre les ofertes i demandes de voluntariat que es donen a les entitats amb què la UIB té acords; i sobre l'oferta formativa que en aquest àmbit organitza l'OCDS.

Durant el curs 2010-11 la Borsa tingué un total de 1.098 membres inscrits de la comunitat universitària.

Les entitats amb les quals es tenen signats acords de col·laboració en l'actualitat en matèria de voluntariat s'indiquen al quadre següent:

Al llarg del curs acadèmic la Borsa de Voluntariat va fer difusió, entre les persones inscrites, de les ofertes de voluntariat de les entitats amb les quals es col·labora, per tal de cobrir les demandes puntuals d'ofertes concretes de voluntariat.

Per altra banda, les diferents ofertes de voluntariat de caire permanent que aquestes mateixes entitats poden tenir foren publicades a la web de l'OCDS.

5.3. Servei de Voluntariat Europeu

El programa Servei de Voluntariat Europeu (SVE) és una iniciativa de la Unió Europea que permet a tots els joves entre 18 i 30 anys dur a terme una activitat de voluntariat en un altre país, en un projecte desenvolupat per una entitat sense ànim de lucre del país receptor. Aquest programa cobreix les despeses de viatge, allotjament, manutenció i de butxaca de les persones participants, mitjançant el programa comunitari Joventut.

El present curs l'OCDS, com a entitat d'enviament en el marc d'aquest programa, ha donat informació i assessorament a alumnat interessat a participar-hi. Al llarg del curs 2010-11, més de 10 persones varen sol·licitar informació sobre aquest programa i es mostraren interessades a participar-hi.

La tasca de recerca d'una entitat que pugui acollir la persona voluntària correspon a la mateixa persona interessada, ja que és aquesta qui pot prioritzar i triar en funció dels seus interessos, motivacions i preferències tant el país de destinació, l'àmbit d'intervenció, les dates i el període de durada de la seva tasca com altres qüestions d'importància. Aquesta recerca es duu a terme mitjançant una base de dades centralitzada per a tot el programa al nivell europeu, la qual cosa suposa un esforç i constància considerable per part de la persona interessada, ja que la participació del jovent arreu d'Europa és important.

Finalment, cap de les persones interessades no va optar per presentar la sol·licitud pertinent en alguna de les cinc convocatòries existents al llarg de l'any.

5.4. Programa de Voluntariat de les Nacions Unides

Durant el curs acadèmic 2010-11 el programa de Voluntariat universitari de les Nacions Unides al voltant dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, que s'executava els darrers anys, no es dué a terme tal com es tenia previst inicialment. El motiu que provocà aquest fet es troba en la renegociació de les condicions de participació dels voluntaris/àries universitaris espanyols en el marc de l'estructura del sistema de voluntaris de les Nacions Unides.

La Universitat Autònoma de Madrid (UAM), que porta a terme les tasques de coordinació del programa per a totes les universitats espanyoles participants, fou l'encarregada de negociar les noves condicions del programa, tant amb les Nacions Unides per definir les noves característiques generals del programa com amb l'AECID per al seu finançament.

El canvi d'enfocament que les Nacions Unides volien imprimir al programa i la complexitat de les negociacions feren impossible que es pogués realitzar la convocatòria dins el calendari previst durant el curs 2010-11.

Les condicions interessants del programa i la possibilitat de participar durant un període de sis mesos com a voluntari/ària en algun organisme de les Nacions Unides o una ONGD amb la qual col·laboren arreu del món, així com la participació de la UIB en edicions anteriors del mateix programa, varen fer que un nombre important de persones s'hi mostressin interessades, en demanessin informació i estiguessin en espera de la convocatòria.

6. Accions en col·laboració amb altres institucions

6.1. Programes en xarxa:

6.1.1. Col·laboració amb universitats haitianes

Després del terratrèmol que va devastar Haití el passat mes de gener de 2010, la UIB va posar en marxa algunes accions de col·laboració amb la comunitat haitiana, o hi va participar, a través de l'OCDS.

Com a primera mesura, l'OCDS es va posicionar com a òrgan de difusió de la informació dins la comunitat universitària i canalitzador de les diferents iniciatives que hi poguessin sorgir. En aquest sentit, es varen enviar diverses notes informatives i es va mantenir comunicació amb membres de la UIB que varen voler oferir la seva col·laboració.

A més, com no podia ser d'altra manera, la UIB, com a membre de la CRUE, es va posar a disposició d'aquesta entitat per contribuir a ajudar, sobretot, en la reconstrucció del sector educatiu d'Haití.

El mes de juliol de 2010, una delegació de la Comissió d'Internacionalització i Cooperació (CICUE) de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) es va desplaçar a Haití per oferir la col·laboració de les universitats espanyoles i identificar les prioritats del sistema d'educació superior haitià. D'aquesta manera, varen poder conèixer sobre el terreny les necessitats dels / de les responsables de l'educació superior del país.

Durant la visita, es varen detectar diverses àrees prioritàries de col·laboració, en les quals es va estar treballant durant alguns mesos. Una d'aquestes àrees va ser l'oferiment per part de les universitats espanyoles de beques per a estudiants dels darrers cursos i/o de màsters que no haguessin pogut finalitzar els estudis per la manca d'infraestructures i de mitjans.

La UIB es va adherir a aquesta iniciativa i va posar a disposició dels / de les estudiants universitaris d'Haití dues beques per cursar estudis de màster a la UIB en les àrees d'educació, sanitat, medi ambient, tècniques de construcció, urbanisme, planificació del territori i prevenció i gestió de riscos.

Feta l'avaluació dels candidats i candidates d'acord amb la convocatòria de la CRUE, dos estudiants varen ser seleccionats per realitzar el Màster Universitari en Anàlisi, Planificació i Gestió en Àrees Litorals a la UIB durant el curs 2011-12.

Atès que la decisió de la selecció dels candidats es va comunicar pocs mesos abans de començar el curs, des de l'OCDS i en consens amb els estudiants seleccionats, es va decidir posposar l'estada a la UIB per al curs 2012-13, per el qual està prevista.

6.1.2. Programa Algèria d'Universitats de la Xarxa Vives d'Universitats

La coordinadora acadèmica i el tècnic del programa Algèria Universitats (PAU), Anna Mata i Jordi Costa, i el secretari executiu de la Xarxa Vives d'Universitats, Ignasi Casadesús, es varen reunir a Orà amb representants de la Conferència Regional d'Universitats de l'Oest (CRUO) d'Algèria i representants de l'Oficina Tècnica de Cooperació (OTC) a Algèria de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID) per fer el seguiment de la tercera fase del PAU.

Del 20 al 23 de març de 2011 els representants de totes tres institucions es varen reunir per analitzar el desenvolupament i la finalització de la segona fase del PAU i per fer el seguiment de les accions previstes en la tercera fase del programa: la creació d'una xarxa de biblioteques entre les diferents biblioteques universitàries de la CRUO; la construcció d'una plataforma virtual; l'elaboració de les conclusions de les reunions mantingudes durant l'estada a Orà i els propers passos a seguir en el desenvolupament de la tercera fase del PAU.

En el marc del PAU, i després de l'avaluació de les fases executades, es recullen com a fruits d'aquest treball en xarxa entre la XVU i la CRUO, entre d'altres, dues publicacions conjuntes, una guia arqueològica sobre patrimoni algerià, una exposició sobre el patrimoni arqueològic de la ciutat de Tlemcen i diversos projectes PCI. A més, s'ha creat l'Aula Virtual Vives, una plataforma d'educació a distància que ha permès la formació en línia de personal docent i d'administració de la CRUO, així com l'intercanvi entre estudiants i docents entre ambdues xarxes universitàries. També s'ha dut a terme la itinerància d'una exposició de sensibilització sobre Algèria i s'han realitzat cinc camps de treball de voluntariat, amb la participació de 65 estudiants d'universitats de la XVU.

És amb aquest bagatge de promoció de relacions entre universitats espanyoles i algerianes que la XVU proposà convertir l'acte de clausura formal del PAU en una primera trobada entre universitats espanyoles i algerianes, amb la participació de totes les principals institucions interessades (AECID, Casa Mediterrani, UA, ACCD, CRUO, MESRS algerià, CICUE, CSIC i XVU), per impulsar noves relacions entre el conjunt d'universitats espanyoles i algerianes, i per respondre a les demandes de les autoritats algerianes expressades a la trobada d'alt nivell realitzada el febrer de 2011 a Alger entre les autoritats algerianes i les universitats espanyoles.

Des d'aquest punt del treball en xarxa executat fins al moment i atesos els problemes de finançament per part de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), la XVU es va replantejar la nova situació amb la presentació de diferents projectes a les convocatòries de PCI i de la CAP de l'AECID.

Concretament, mitjançant la CAP s'aconseguí el finançament del Primer Encuentro entre Universidades Españolas y Argelinas, amb un període d'execució de 17 mesos i data màxima de 31/07/2012 amb la CRUO com a contrapart, per tal de poder tancar i avaluar els projectes executats en xarxa fins al moment a Algèria (un total de 26 accions de recerca i docència acadèmica, així com la realització de pràctiques i/o projectes finals de carrera d'estudiants/es).

Per altra banda, s'aconseguí el finançament d'un projecte PCI, «Apoyo a la consolidación y extensión de estudios de ingeniería en la Universidad de Lúrio, Mozambique», amb la contrapart la Faculdade de Engenharia e de Ciências Naturais de la Universitat de Lúrio. Es tracta d'un projecte liderat per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) del qual la UIB forma part conjuntament amb l'Institut Joan Lluís Vives, la Universitat Politècnica de Valencia (UPV) i la Universitat de la Corunya (UC).

El projecte esmentat té com a objectiu facilitar la posada en funcionament de la carrera d'Enginyeria de Civil a la Universitat de Lúrio, amb la finalitat d'incrementar el nombre de personal tècnic en construcció existent al país, davant les necessitats dedesenvolupament del país. L'enginyeria civil cobreix àrees del desenvolupament tan variades com la construcció, en la formació de la qual hauria de fer-se especial incidència en la construcció amb tecnologies apropiades al territori, l'economia i la societat a la qual serveix; la hidrologia, la formació de la qual ha d'incloure aspectes tan generals com la gestió integral dels recursos al nivell de conca, així com les solucions a les problemàtiques de la zona quant a accés a l'aigua i al sanejament i al mateix disseny i construcció d'infraestructures relacionades amb l'aigua; i la planificació territorial i el transport, en un territori on es preveu que hi hagi un fort desenvolupament els propers anys a través del turisme d'una banda i l'explotació de recursos naturals per una altra, i on es fa necessària la visió de protecció del medi ambient.

Per tal de planificar aquestes accions i aquests projectes amb la resta d'universitats que conformen la XVU, una tècnica de l'OCDS de la UIB es desplaçà i participà a les diverses reunions de coordinació celebrades per la XVU en diferents indrets de Catalunya i participà en algunes reunions virtuals.

6.1.3. Programa de formació en gènere i salut sexual i reproductiva en el marc de les universitats del G9

El Grup 9 d'universitats (G9) és una associació sense ànim de lucre constituïda per les universitats públiques espanyoles que tenen la particularitat de ser les úniques dins les seves comunitats autònomes. En el marc d'aquesta xarxa, l'OCDS participa des de 2007 en diverses accions en l'àmbit de la salut i els drets sexuals i reproductius amb perspectiva de gènere, juntament amb quatre universitats públiques africanes: Universitat de Hawassa (Etiòpia), Universitat Moi (Kenya), Universitat de Muhimbili (Tanzània) i Universitat de Makerere (Uganda), que conformarien el G4.

La UIB, com a membre d'aquest grup d'universitats, participà en el projecte finançat per la Convocatòria Oberta i Permanent (CAP 2010) de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID), i en portà el lideratge, «Seminario avanzado en buenas prácticas universitarias en derechos y salud sexual y reproductiva con perspectiva de género», celebrat a Hawassa (Etiòpia) entre el 4 i el 9 de juliol de 2011, per tal de tenir un banc compartit de bones pràctiques en l'àmbit i amb enfocament de drets humans i gènere.

La recollida d'informació i la difusió de bones pràctiques en matèria d'atenció a la salut sexual i reproductiva amb un enfocament holístic i de gènere, són encara escasses, i molt més al nivell internacional. Algunes de les bones pràctiques descrites des de les universitats:

- ✓ Disseny i implementació del currículum a les Escoles d'Infermeria d'acord amb els drets i la salut sexual i reproductiva amb perspectiva de gènere.
- ✓ Difusió del marc legal i normatiu dels Ministeris de Salut i Instituts d'Igualtat de cada país, relatiu a la salut sexual i reproductiva.
- ✓ Implementació de programes de capacitació al personal d'atenció integral sanitària, amb perspectiva de gènere, drets humans, sexuals i reproductius.
- ✓ Campanyes de difusió i promoció dels drets de les dones entre les comunitats universitàries i la ciutadania i entre el personal de salut i de justícia de les administracions públiques, a través d'experiències demostratives.
- ✓ Programes d'informació i educació dirigits als homes per promoure canvis de conducta a fi de prevenir o disminuir la incidència d'agressions sexuals i modificar patrons actuals de comportament masculí que avalen la violència sexual. Treball en noves masculinitats.

Fruit de la celebració del seminari a Etiòpia, es varen consensuar com a accions de futur del treball en xarxa entre el G9 i el G4, el disseny i la implementació d'un programa de doctorat en línia en l'àrea de salut, en el qual la salut sexual i reproductiva, drets i gènere, siguin eixos transversals, que permeti l'obtenció del grau doctor/a per al professorat de les universitats implicades, així com mantenir relacions bilaterals G9-G4 que permetin l'intercanvi, la mobilitat i la investigació en l'àmbit descrit.

Aquesta línia de cooperació universitària al desenvolupament (CUD) per treballar conjuntament les universitats que integren el G9, aprovada per l'Assemblea General de Rectors del G9 dins de les seves línies estratègiques, durant el curs 2010-11 ha suposat la consolidació del treball en xarxa com a G9 en l'àmbit de la CUD amb la creació d'un grup de treball en cooperació al desenvolupament que depèn de la sectorial de Relacions Internacionals del G9, presidida per la vicerectora d'Internacionalització i Cooperació de la UIB.

6.1.4. I Convocatòria conjunta de premi a tesis doctorals en cooperació per al desenvolupament G-9

Per altra banda, amb l'objectiu últim de contribuir a l'enfortiment i extensió de la CUD, neix la I Convocatòria conjunta de premi a tesis doctorals en cooperació per al

desenvolupament del Grup 9 d'universitats (G9), que en aquesta primera edició va ser coordinada per la Universitat de Cantàbria.

A través d'aquesta convocatòria es pretén fomentar i premiar la investigació per al desenvolupament realitzada per doctorats/ades. L'objectiu és atorgar el premi a la millor tesi doctoral relacionada que contribueixi al desenvolupament humà sostenible i a la cooperació internacional per al desenvolupament.

Des de la web de l'OCDS es va fer la difusió de la convocatòria, que tenia un període obert de sol·licitud fins al 31 de març de 2011.

6.2. Assessorament tècnic a entitats

L'OCDS realitzà, a petició del Fons Menorquí de Cooperació, una valoració externa dels projectes presentats a la seva Convocatòria per a projectes de cooperació al desenvolupament de l'any 2011. Aquesta col·laboració entre l'OCDS i el Fons Menorquí de Cooperació es dona des de l'any 2008, amb la finalitat de complementar les valoracions de l'equip tècnic del Fons, aportant una major transparència i rigor en el procés de valoració de les propostes presentades.

A la convocatòria de projectes per a l'any 2011, el personal tècnic de l'OCDS avalua un total de 15 sol·licituds presentades per ONGD amb seu a Menorca. En el procés de valoració, l'equip tècnic de l'OCDS realitzà un informe individualitzat de cadascuna de les sol·licituds presentades i es reuní amb una de les tècniques de projectes del Fons per tal de poder contrastar opinions en aquest aspecte i matisar propostes de millora a les sol·licitud presentades.

Com a resultat d'aquest procés de valoració per part de l'OCDS, una vegada vista i valorada la documentació de les sol·licituds presentades i d'acord amb els criteris de valoració exposats a les bases de la mateixa convocatòria, s'emeté una valoració favorable per a set sol·licituds.

6.3. Programa UIB Reutilitza

L'any 2005 la UIB posà en marxa un programa de reutilització d'equipament informàtic. Aquest programa establí els mecanismes formals per a la reutilització de material informàtic de la UIB per tal de fomentar-ne la reutilització interna dins la mateixa universitat o destinar aquest material a projectes de cooperació al desenvolupament i a altres iniciatives d'interès social.

D'aquesta manera, existeixen 2 tipus de sol·licituds, una sol·licitud interna per a qualsevol membre de la comunitat universitària i per fer-ne un ús intern dins la mateixa universitat; i una sol·licitud externa per a

associacions i/o entitats que participen en els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat de la UIB, així com centres educatius i altres entitats d'acció social.

Des de la posada en marxa del programa UIB Reutilitza fins al 15 de setembre de 2011 es varen reutilitzar un total de 832 ordinadors i 623 monitors. D'aquests, 309 s'han reutilitzat dins la mateixa UIB i els 523 restants es repartiren entre 106 entitats externes diferents.

Durant el curs 2010-11 es varen lliurar un total de 43 ordinadors, dels quals 7 foren equips reutilitzats dins la UIB, mentre que els altres 36 foren reutilitzats per entitats externes. Es reparteixen de la manera següent:

Sol·licituds internes de la UIB		
		<i>Ordinadors donats</i>
TOTAL		7

Entitats amb iniciatives d'interès social sense col·laboració amb la UIB		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
TOTAL	1	29

Centres educatius públics i concertats		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
Centres públics	1	7
Centres concertats		
TOTAL	1	7

7. Participació i col·laboració dins l'OCDS

La tasca duta a terme per l'OCDS no seria possible sense la participació i col·laboració de molts altres membres de la comunitat universitària. Un nombre important de membres del professorat, personal d'administració i serveis i alumnat contribueixen amb la seva tasca desinteressada en diferents accions dutes a terme.

Així, doncs, cal remarcar l'aportació altruista del **professorat** en la seva participació en projectes de cooperació universitària al desenvolupament, accions d'educació al desenvolupament, accions específiques de recerca, tutorització de beques de pràctiques en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i accions formatives, entre d'altres.

Per tal de reconèixer aquesta aportació i dedicació per part del professorat i seguint l'article 92 del text refós de la LOU (Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, modificada per la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril), que diu que les universitats han de fomentar la participació dels membres de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional i solidaritat, l'OCDS donà a conèixer i difongué el **reconeixement retributiu** al qual aquest col·lectiu té dret.

Les activitats dutes a terme pel professorat en aquest àmbit han tingut el reconeixement del Govern de les Illes Balears en l'Acord 1/2011, del Consell de Direcció de l'Agència de Qualitat Universitària de les Illes Balears, pel qual s'aprova el protocol d'avaluació establert al Decret 19/2008, de 22 de febrer, de complements retributius addicionals per al personal docent i investigador de la Universitat de les Illes Balears (BOIB núm. 81, de 2-06-2011).

Les diferents accions susceptibles de ser incorporades i ser reconegudes en els complements retributius en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament, per part del professorat participant en els diferents programes i convocatòries de l'Oficina, són les següents:

- Tutela d'alumnat participant en programes institucionals de mobilitat, d'intercanvi o de pràctiques a l'estranger;
- Participació en programes de pràctiques en empreses o institucions públiques o privades, sempre que les pràctiques no siguin obligatòries en el pla d'estudis;
- Participació en programes institucionals de mobilitat, finançats a través de convocatòries públiques i competitives, dirigits a professorat i professionals de països del sud per fer estades formatives i/o de recerca a la Universitat de les Illes Balears;
- Participació en projectes de cooperació universitària al desenvolupament en països del sud, finançats a través de convocatòries públiques i competitives, per tal de contribuir a millorar les condicions de vida i de treball de les poblacions dels països empobrits, mitjançant la transferència de coneixement i de tecnologia, recerca aplicada i assessorament;
- Participació en projectes de recerca aplicada a la cooperació al desenvolupament finançats a través de convocatòries estatals públiques i competitives;
- Participació en projectes de recerca aplicada a l'àmbit de la cooperació al desenvolupament finançats a través de convocatòries de la Universitat de les Illes Balears públiques i competitives.

D'igual manera, l'**alumnat** de la UIB col·labora de moltes maneres diferents, ja sigui com a membres d'equips i/o responsables d'accions d'educació al desenvolupament i sensibilització dins el campus, donant suport a tasques proposades per l'OCDS... L'alumnat participant en els diferents programes de l'OCDS en anys anteriors té un paper clau en aquest sentit, ja que dona suport a diferents activitats organitzades per l'OCDS a requeriment d'aquesta.

Per altra banda, l'OCDS acollí alumnat durant el curs 2010-11 amb modalitats de col·laboració diverses:

- El Vicerectorat d'Estudiants, com cada any, durant el mes de setembre 2010 publicà una convocatòria per tal que l'alumnat de la UIB pogués participar en la categoria d'**alumnat col·laborador tipus B** per al curs acadèmic vigent.

Aquell curs l'OCDS va oferir tres perfils per realitzar tasques diferents, com són de suport informàtic, de suport administratiu més general i de suport a la gestió dels cursos de formació en voluntariat. Un cop seleccionat l'alumnat que complia els requisits establerts a la convocatòria, a l'inici del curs s'incorporaren tres alumnes a l'equip de l'OCDS per desenvolupar les seves respectives tasques de suport. L'èxit dels perfils oferts per l'OCDS es constata any rere any amb l'elevada demanda per part del col·lectiu d'estudiants de la UIB que ho sol·liciten.

- Per altra banda, durant l'any acadèmic 2010-11 varen sol·licitar fer les seves pràctiques acadèmiques a l'OCDS dues alumnes, una en el marc del màster de salut del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia i una alumna de postgrau de nacionalitat francesa, que finalment no va poder fer-les per dificultats administratives.

8. Projectió de l'OCDS a l'exterior

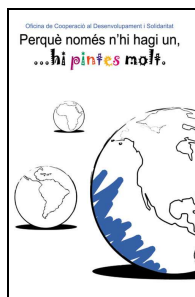
En el si de la UIB ja fa anys que es duen a terme diverses i diferents accions en matèria de cooperació universitària al desenvolupament i voluntariat, les quals han estat la resposta als interessos, inquietuds i contactes personals dels diferents membres de la comunitat universitària.

La maduresa d'aquestes accions, iniciatives i inquietuds, així com el compromís de la UIB d'assumir nous reptes i noves funcions com a agent social, va fer possible la creació de l'OCDS el mes de maig de 2005 amb la intenció de poder realitzar accions i projectes coordinats, continuats i sostenibles, amb qualitat i èxit.

Des dels seus inicis, l'OCDS va realitzar una important tasca d'informació i difusió de l'activitat que duia a terme, fet que es va veure reflectit en la creació de la seva pàgina web i en la publicació de diversos fullets informatius, així com en el disseny d'altres materials publicitaris, com expositors publicitaris o material fungible amb la imatge de l'Oficina (punts de llibre, llapis, etc.).

La tendència dels darrers anys ha estat anar eliminant progressivament el material informatiu en suport paper i donar més rellevància a la difusió a través de **mitjans digitals**. Així, ja fa alguns cursos que es difon molta i molt diversa informació a la comunitat universitària i a la societat en general a través de la pàgina web pròpia, de les notes informatives de l'OCDS, del Servei Comunicació de la UIB, de l'Agenda de la UIB i de l'Observatori de Cooperació Universitària al Desenvolupament (OCUD).

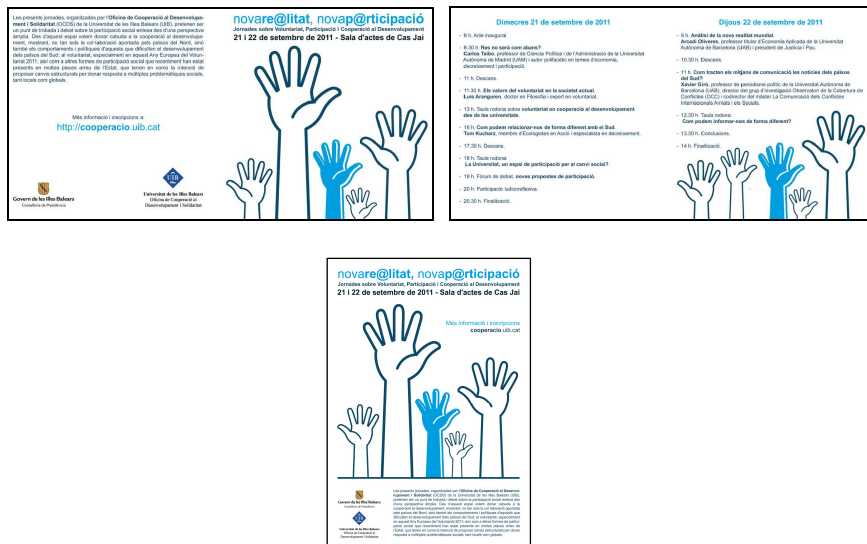
- Malgrat la tendència dels darrers anys d'anar eliminant progressivament el material informatiu en suport paper i donar més rellevància als mitjans digitals, en ocasions es fa necessari seguir editant material en paper. Per al curs 2010-11 es va començar el **material informatiu i de difusió** que s'indica:
 - Per a la promoció general de l'OCDS, es va reeditar el fullet que recull de manera atemporal totes les activitats que realitza l'OCDS amb la imatge «Perquè només n'hi hagi un, hi pintes molt». Se'n varen aprofitar les reedicions per incloure millores a les portades del fullet.

Amb el mateix objectiu de promoció general de l'OCDS, es varen editar dos models de cartell DIN A3, per distribuir pel campus de la UIB, amb els dissenys «Els països empobrits ja no ho suporten, dóna'ls suport» i «Perquè només n'hi hagi un, hi pintes molt».

- Per a la promoció de les jornades Nova Realitat, Nova Participació. Jornades sobre Voluntariat, Participació i Cooperació al Desenvolupament, es varen editar el fullet amb el programa de la jornada, de 30 × 15 cm, i cartells DIN A3 amb la imatge «Nova realitat, nova participació»:

- Com a material per emprar en accions de formació, activitats de voluntariat i altres actes de l'OCDS, es varen editar carpetes amb solapes encunyades amb les imatges «Perquè només n'hi hagi un, hi pintes molt» i «Els països empobrits ja no ho suporten, dóna'ls suport», així com es repartiren motxilles blanques i negres amb la imatge «Perquè només n'hi hagi un, hi pintes molt».

- Per a la promoció del Servei de Voluntariat Europeu, es va editar la targeta a doble cara DIN A5 següent:

- Pel que fa als mitjans digitals de difusió, com a novetat del curs 2010-11 s'ha d'esmentar que l'OCDS es va integrar a les **xarxes socials** a través de la creació d'un perfil i d'una pàgina de Facebook, Ocds de la Uib. Aquesta eina va substituir l'apartat «Informam» de la web, a través del qual es feia difusió de diferents esdeveniments relacionats amb la cooperació al desenvolupament i la solidaritat duts a terme per altres ens o ONG, que igualment poden ser d'interès per al conjunt de la comunitat universitària.
- Pel que fa a la **pàgina web de l'OCDS**, el curs 2010-11 va ser una etapa de consolidació d'imatge i millora dels continguts. Es va anar actualitzant cada un dels apartats de la web incloent-hi informació general de cada un i es varen refer els apartats de la web que inclouen informació dels cursos acadèmics anteriors.

Així mateix, es varen anar actualitzant els continguts més vius de la web per mantenir al dia els programes, convocatòries, projectes i accions formatives i d'educació per al desenvolupament, així com altra informació d'interès per a la comunitat universitària.

Segons els informes de visites de la web de l'OCDS, es poden extreure les següents dades del curs 2010-11:

- La web de l'OCDS va rebre un total de 24.060 visites.
- Durant aquest període es visitaren un total de 75.128 pàgines dins la web de l'OCDS.
- Per cada consulta, es visità una mitjana de 3,12 pàgines.

Els apartats més visitats varen ser, per aquest ordre: pàgina principal, beques de pràctiques, projectes de cooperació i accions de formació.

- Durant el curs 2010-11, a més, es va seguir promocionat la participació al **bloc de l'OCDS**, creat durant el curs acadèmic anterior, com una eina per donar a conèixer en primera persona les experiències viscudes i les accions desenvolupades per altres membres de la comunitat universitària en el marc de diferents programes i convocatòries que es gestionen des de l'Oficina.
- L'**Observatori de la Cooperació Universitària al Desenvolupament (OCUD)** és una iniciativa de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) que té com a objectiu de ser el punt de referència de la CUD a Espanya i visibilitzar la contribució de les universitats espanyoles en la cooperació al desenvolupament.

Com cada any, l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECID) elabora l'Informe del Pla anual de cooperació internacional (PACI) de l'any natural anterior, en el qual es reflecteix l'ajuda oficial al desenvolupament (AOD) duta a terme per tots els agents de la cooperació al desenvolupament de l'Estat espanyol.

L'OCDS elaborà, a partir d'una eina dissenyada per l'OCUD, l'informe corresponent a les accions considerades com a AOD dutes a terme per la UIB. D'aquest informe es desprèn que la UIB realitzà accions d'AOD per valor de 213.691 euros. Geogràficament es distribueixen principalment en accions d'educació al desenvolupament dutes a terme a les Illes Balears, per un import de 153.017 euros; seguides d'accions dutes a terme a l'Amèrica Llatina, per un import de 35.135 euros; i a l'Àfrica subsahariana, per un import de 13.850 euros.

D'igual manera, l'OCUD disposa d'una plataforma digital de difusió de la seva tasca i de les activitats dutes a terme pel conjunt d'universitats de l'Estat espanyol a Internet: <<http://www.ocud.es>>. En el marc d'aquesta plataforma, l'OCDS va publicar diverses notícies i esdeveniments de les activitats dutes a terme.

- Amb la voluntat d'arribar al **nou alumnat** de la UIB, l'OCDS participà en diferents activitats dirigides a aquest col·lectiu per tal de donar a conèixer la tasca que porta a terme:

D'aquesta manera, l'OCDS participà en les Jornades d'Acolliment 2010-11, organitzades pel Servei d'Informació de la UIB, que tingueren com a objectiu principal donar la benvinguda a tot l'alumnat de primer curs i oferir-los un conjunt d'activitats bàsiques per conèixer la UIB i els seus recursos. Aquesta activitat es donà els dies anteriors a l'inici de curs i es dividí per estudis: l'OCDS presentà les seves funcions i principals activitats d'interès per al nou alumnat mitjançant una taula informativa en la qual alumnat participant en diferents programes de l'OCDS aportava informació de primera mà.

D'igual manera, l'OCDS participà en el programa Vine a la Universitat 2011, organitzat pel Servei d'Informació de la UIB, pel qual l'alumnat de segon de batxiller d'arreu de Mallorca visita la Universitat en una jornada de portes obertes per familiaritzar-se amb els estudis i recursos que tindrà a la seva disposició. Aquesta iniciativa es dugué a terme els dies 25 de març i 1 d'abril de 2011, i l'OCDS muntà un punt d'informació a l'edifici Gaspar Melchor de Jovellanos, així com l'exposició *Estades Solidàries*, com a mostra d'una de les possibles activitats que pot dur a terme l'alumnat.

- Participació en el **V Congrés Universitat i Cooperació al Desenvolupament**.

Entre els dies 6 i 8 d'abril de 2011 se celebrà a Cadis el V Congrés Universitat i Cooperació al Desenvolupament. Aquest congrés es consolida com un espai de trobada, de coordinació i reflexió sobre els reptes, les oportunitats i els desafiaments de la cooperació universitària per al desenvolupament. A la present edició es prestà un especial interès a veure com l'actual crisi sistèmica condiciona el treball realitzat per les universitats espanyoles en el seu esforç de contribuir a la construcció d'un món més just, així com a abordar de forma específica l'avaluació i l'impacte de les

pràctiques de cooperació universitària i la posada en comú de les experiències de les universitats espanyoles.

Les línies temàtiques en les quals es dividí el congrés són les següents:

- La CUD enfront dels reptes d'un món en crisi. Com l'afecta la crisi i quines solucions aporta la CUD?
- L'activitat universitària com a pràctica de cooperació al desenvolupament.
- Instruments, eines i estructures organitzatives per a la CUD.
- La necessària visió de la contrapart. Altres perspectives de l'avaluació i impacte de la CUD.

La participació de la UIB en la present edició d'aquest congrés es concretà en l'assistència de dues persones de l'equip tècnic de l'OCDS i la presentació per part de Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia i responsable de l'equip UIB del projecte, d'un pòster sobre la tasca duta a terme en el marc dels projectes «Anàlisi de l'estat de salut de les dones i nins en situació d'exclusió social que viuen al carrer a Eldoret i voltants» i «Facilitar l'accés als serveis de salut sexual i reproductiva de les dones sense llar a la ciutat d'Eldoret i voltants», a Kenya.

- Per acabar, cal remarcar que, com en cursos anteriors, algunes accions de l'OCDS varen ser publicades com a notícia en diversos **mitjans de comunicació i premsa escrita**, i que membres de l'Oficina o persones que s'hi relacionen varen ser entrevistades en diferents **programes de ràdio**.

Entre les notícies aparegudes als mitjans de comunicació escrits es destaquen les següents:

Diario de Mallorca:

18/11/2010: «El poble saharauí rep el suport de la Universitat balear».

10/03/2011: «VIII Premi de Recerca sobre la Cooperació Internacional al Desenvolupament».

24/03/2011: «L'OCDS concedeix 4 beques per a projectes solidaris».

31/03/2011: «Som els primers que estudiam societats del nord de Ghana», entrevista a Manel Calvo, professor del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la UIB responsable del projecte finançat per l'OCDS.

05/05/2011: «Les Estadets Solidàries fan possible la formació en valors», entrevista a Ruth Escribano, tècnica de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB.

12/05/2011: «Microcrèdit i cooperació», anunci d'activitat finançada en el marc dels ajuts concedits per l'OCDS.

12/05/2011: «Caminant pel Sàhara», anunci d'activitat finançada en el marc dels ajuts concedits per l'OCDS.

02/06/2011: «Palestina, sobreviure a l'ocupació», anunci de l'exposició portada a la UIB en col·laboració amb l'OCDS.

23/06/2011: «Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament».

Juliol 2011: «La UIB participa en un seminario sobre derechos y salud sexual en Etiopía».

Agost 2011: «Conocer, convivir y compartir, ejes de las "Estades Solidàries" de la UIB», notícia sobre la convocatòria del programa de l'OCDS.

Última Hora:

22-03-2011: notícia sobre la Conferència «Un cas concret de cooperació cultural: el projecte etnoarqueològic de la Universitat de les Illes i la Universitat de Ghana».

Balears:

03-05-2010: «Un viver d'empreses a l'altra banda de la Mediterrània», notícia en la qual es recull l'experiència del projecte «Economia i desenvolupament local» per a la creació de petites i mitjanes empreses algerianes.

9. Participació en òrgans col·legiats i comissions

La UIB, com a agent de cooperació al desenvolupament, és representada mitjançant la vicerectora responsable; el present curs, a través de la vicerectora d'Infraestructures Universitàries, Raquel Herranz, i posteriorment a través de Catalina N. Juaneda, vicerectora d'Internacionalització i Cooperació; la directora de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, Berta Artigas; i/o el personal tècnic de l'OCDS en diferents òrgans col·legiats i comissions:

- Comissió d'Internacionalització i Cooperació de les Universitats Espanyoles (CICUE), comissió sectorial inscrita dins la CRUE (Conferència de Rectors d'Universitats Espanyoles).
- Comissió de Solidaritat i Cooperació Internacional de l'Institut Joan Lluís Vives (Xarxa Vives Universitats).
- Comissió Sectorial de Relacions Internacionals del Grup 9 d'universitats (G9).
- Consell de Cooperació al Desenvolupament de les Illes Balears.
- Fons Menorquí de Cooperació, Fons Pitiús de Cooperació i Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació en qualitat de soci.
- Comissió Executiva del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
- Comissió de seguiment del conveni amb la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.
- Comissió de seguiment del conveni amb la Direcció General de Joventut del Govern de les Illes Balears.
- Grup de treball d'Educació per al Desenvolupament, dependent de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.
- Grup de treball de Codesenvolupament, dependent de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.

Cal destacar la tasca duta a terme per la Comissió de seguiment del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la Universitat de les Illes Balears en matèria de cooperació al desenvolupament, encarregada de fer el seguiment del conjunt d'accions derivades dels diferents convenis entre ambdues institucions i resoldre les convocatòries que se'n derivaven. La comissió és composta per la vicerectora responsable de la cooperació al desenvolupament a la UIB, càrrec que durant aquest període ocuparen Raquel Herranz, vicerectora d'Infraestructures Universitàries, i Catalina N. Juaneda, vicerectora d'Internacionalització i Cooperació; Begoña Morey, Gerent de la UIB; Berta Artigas, directora de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB; Josep Ramon Balanzat, director general de Cooperació del Govern balear; Aina Gilabert, cap de Servei de la Direcció General de Cooperació del Govern balear; i Sònia de Wulf, tècnica de Cooperació del Govern balear.

D'igual manera, en el marc organitzatiu de la UIB existeix la **Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat**, òrgan consultiu que té com a principals finalitats la resolució de les convocatòries d'ajuts amb càrrec a la partida per a CUD del pressupost de la Universitat; assessorar en el plantejament de temàtiques i prioritats d'intervenció; i assessorar en propostes de millora en accions i intervencions a realitzar, així com en la creació de sinèrgies i la coordinació entre projectes i accions. Aquesta comissió és formada per la vicerectora de la qual depèn l'OCDS, la directora de l'OCDS, una experta en la matèria externa a la UIB i una representació dels diferents col·lectius de la comunitat universitària, que inclou tant PDI i PAS com alumnat.